

2024

Meie Mats

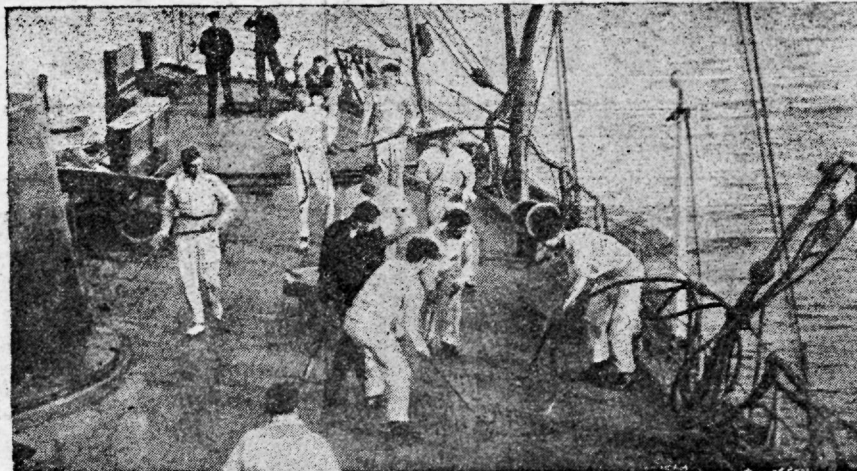
Nr. 126.

Saupäeval, 14. (27.) jaanuaril 1917.

Nr. 126.

Bagun-laatsaret.

Merel. Seki puhastamine peale lahingut.

Radunud poeg.

Elsbeth Borcharti roman. (Järg 9.)

Neiu waatas tema peale üles.

„Hans.“ Pehmelt ja paluvalt kõlastid need sõnad ta huultelt, kust seniajani ainult uhtlus ja iseteadwus olid kõnelenud. „Hans, ma ei armasta sind mitte nii, nagu sina seda eht oodanud oled.“

„Inge.“

„Mu naeratas.“

„Ma loodan, et ma sind veel dieti armastama õpin, ja et meie kahetseti ilka õnnelikud saame olema. Kui ja aga arwad, et see nii ei lähe, siis on ju veel võimalik!“

„Minu Jumal, laps, minu kallid, mogus Inge, kudas ja ometi niiviisi wõid kõneleda?“ katkestas Grunow teda ärewalt. „Mina peaksin sellepärast ennast sinust lahti üt-
lema? Ma ei nõuagi ju, et sina mind nii armastaksid, nagu mina sind. — Et sina ennast minu omaks annad, minu nais-
seks tahad saada, — ka seda on juba lõpmata palju. Kõik muu tuleb muidugi hiljem.“

„Ma tahan sulle truu naine olla,“ wastas Inge taha, aga kergendatult hinge tõmmates.

Seal tõmmas Grunow tema uueste oma kaenlasse ja suudles teda.

Inge pidi seda sallima, sest et ta sinna ju vähematti parata ei saanud — Grunowil oli selleks õigus ja tema ei tohtinud talle mitte wastu panna.

Seal astus ema sisse ja tõi talle wabastust. Alles tema käte wahel tundis ta enese warjatud ja julge olevat.

Seltsis lätsid nad selle peale üles isa juure.

Helmbrecht termitas oma wäimeest südamiselt. Küll oli ta enesele tord üht teist poega soowinud, poega, seda ta nagu omaenese poega armastas.

Tema mõtted olid wiimasel ajal õige sagedaste tema „armia Williami“ peal wiibinud, kes raugemata agarusega tema eest töötas ja wäljas oli. Uue ülesleiduse joonistus olewat lõpulistult walmis töötatud, kirjutas ta wiimati, ja tulewal nädalal tehtawat juba ühtkute masinaosade walmistamisega algust. Kui ometi see mees tema pärciaals oleks wõinud saada! Tema oleks juba terwet wabritut tema wõtete ja tahtmise kohaselt ojanud edasi juhtida.

Nüüd aga tuli keegi teine, kes tema huwidetele nii wähe kaasa tundis, ja palus Inge kätt; loomulikult pidi ka tema pärciaals jääma.

Uga Inge ei wõinud ju ometi selle peale mingit rõhku panna, mida tema, kes ühe jalaga juba hana kärel seisis, enesele soowis; Inge pidi selles asjas ainult sõnada oma ju-

damehääle järele talitama. Loobetawaste oli ta hästi walinud. Grunow oli talle ju tema poja sõbrana armas ja kallid, aga siiski — mispärast, seda ei teadnud ta isegi — Inge mehana ei tahtnud ta teda küll niiwäga heameelega näha.

Udwoot Grunow wiibis terve päew otfa Helmbrechtide juures. Alles wiimase rongiga tahtis ta ära reifida. Oli ju weel niipalju läbirääkimist ning nõupidamist. Aga just sellest, mis tal kõige enam südame peal pakitses, ei lausunud Grunow siiski mitte sõnagi: see oli nimelt Inge kaasawara asi.

„Inge on minu ainute pärija,“ oli Helmbrecht, kui nad mõni aeg Grunowiga ütkinda olid wiibinud, ütelnud, ja peale seda enam rahaasju ei puudutatud.

Sellest aitas talle ka küllalt. Oma tädit teadis ta, et Helmbrecht rikas oli. Et see arwamine aga kümme-kõnd aastaid hiljem, kus Helmbrecht haiguse tagajärjel wabrit tagurpidi oli läinud, enam tõega kokku ei täinud, seda ei teadnud kumbki neist aimata.

Isatahes aga ei tahtnud Grunow esimesel päewal oma äia rahalise seisutorra üle kohe mitte lähemalt järele pärida. Selleks oli weel pärastpoolegi aega. Ainult üht nõudis ta; nimelt peatseid pulmi.

Siisratikul lombel oli Inge selle nõudmisega wäga nõus, ja sellepärast määrati pulmad weel septembrikuu esimeste päewade peale, niipea kui Helmbrecht Buchenauses tagasi on jõudnud.

Läbide saatis Grunow järgmise telegrammi:

„Inge wõidetud. Olen weel täna todus.“

Wiimaks jättis ta ometi jumalaga, kusjuures ta töötuse andis, et ta wahetewahel, kui tema amet seda aga lubab, kahets-kolmets päewaks Misdroysse oma noort pruuti waa-
tama sõidab.

Ingel oli peale seda, kui peigmees ära oli läinud, weel pikem südamlik jutuajamine emaga, mis mõlemi peale õige rahustawalt mõjus.

Siis läks Inge üles oma tupp, ilma et ta aga magama oleks heitnud.

Ta istus aina alla ja waatas wälja täheselgesse öösesse. Tema filmade ees mustas meri lõpmata, kiirgawa wäljana.

Raste oli see päew, tema kihlapäew, noorele elutundmata naisele o'nud. Palju enesewalitiemist ja filmawerel-
just ning hingewõitlust oli iga tund, iga minut täna temalt nõudnud. Uga siiski oli üks koorem tema südame pealt wõetud, mis teda tulewikule rõõmsama meelega wastu waa-
data lubas. See oli tema ülestunnistus peigmehele, et ta teda mitte ei armasta. Nii ei tarwitsetud ta filmakirjaks seda üles näidata, mida ta ei tunnud, ja Grunow oli sel-
lega ju rahul ega nõudnud rõhlem, kui et ta tema naiseks saats.

„Ja ma tahan talle truu naine olla, ma ei toha kor-
dagi enam mõelda selle — minu Jumal — kas siis tema pilt ilka weel minu waimusfilmade ette tekib — ka nüüd weel, kus ma juba teise pruut olen?“

Ta hakkas wälja häälega nuufsuma ja surus mõlemad käed kuumade, pisarateta filmade wastu.

„Jumal, minu Jumal, kaota ta minu südamest — ära lase seda sündida, et tema pilt ühtelugu minu filmade ees seifab — päästa mind sellest — — anna, anna mulle — —“

Ta hakkas kogeleva ja nägu muutus tal lumivalgeteks. Mida tahtis ta siis dieti paluda?

Ta ringutas tummas walus ja piinas käsi — ja tema wabisewad huuled sofstasid sõnu, mis üles taewa pidid tõusma. Uga see palwetamine ei annud talle vähematti töösti, kergitust ega rahu.

Alles tihti aja pärast otjustas ta fängi minna. Wan-
kudes ja waarudes jõudis ta aseme juure.

Noorus nõuab oma digufeid. Läänud päewa ärewous oli tema närwid ära wäfstanud. Weidi aja pärast uinus ta magama ja kõi tema südamewalu ja hingeptin wajus mõnets tunnits unustuse hõlma.

Mr. Williams töötas sel ajal, kui Helmbrecht oma perelonnaga Wisdroys wiibis, kahelordse agaruse ja jõuga edasi. Silise dõnt istus ta oma joonistuse kallal ja oli siiski warahommikul esimefena jällegi platsis. Rahu ega puhkust ta ei tunnud. Näis, nagu kihutaks teda mõni isejugune asjaolu oma leiduse walmisfaamifega ruttama, nagu wõits ta alles siis jälle rahu ning puhkust leida. Ja ta ei läbenud oma kannatamatutes töö walmisfaamist tudagi ära oodata.

Alles siis, kui Helmbrecht nimit selle leiduse läbi jälle endise kõla oli omandanud, ei, weel kuulsamaks ja lugupeetavamaks oli saanud, alles siis tohtis ta oma ülesannet täitsa lõpetatufks pidada.

Siiamaale oli see tal ainult pooleni täidetud. Ta oli wabrikus torra jalule seadnud, töölised oma raudse tahtmife alla paenutanud ja siis headuse ning inimesearmastuse läbi nende poolehoidmife wõitnud: „Waadate, meie oleme üks — mina ei suuda vähematti ilma teieta ja teie jälle ilma minuta. Sellepärast hoiaime üksteise poole ja seisame kui müllir; mitte ükski ilma teisteta, igaiüks teiste eest ja nii-wiisi igaiüks iseenese eest.“

Ja nad hoidfid truult ning sõnatuulestikult tema poole. Direktor, nende pimeda peremehe asetäitja, ei olnud enam ammufst-aega neile keegi wõeras, waid armastatud ja lugupeetud ülem, kes ka nende wälfseid isiklikki hädafi ja hurwif tärele õskas panna.

Rahuldus, mida iga teine oma tegewuse hiilgawate tagajärgede üle oleks tunnud, läks mr. Williamsil täitsa kaduma. Ta ihkas ainult üht eesmärki — tundi, mil ta ennast Inge ees jällegi digeks oleks wõinud teha.

Ja selle eesmärgi oli ta omaenese piinats nii kaugele ette nihutanud. Sihtilugu õhkas ta mõttes selle üle, ja ta õfustas kõi oma plaanid nurka heita ja seda teed, mis ta enesele ette joonistanud, lühendada. Siis jäi aga teine süü lunastamata, ja see oli wanem, nii pidi tal siis ka eesõigus olema.

Praegu oli elu siin Buchenaus ju ka weel wäljakannatataw. Kui aga Helmbrechtide perelond tagasi jõudis, siis pidi lugu sellepoolest küll teisefks muutuma. Kas suudaks ta weel sõbralikult, nagu waremalt, Ingega ümber käia? Kas wõis see tume wari, mis nende wahel lasus, tõeste weel kaduda? Ühtelugu Inge ilufates filmades tumma etteheidet lugeda, see näis tal küll üle jõu käwat, seda enam, et tale mitte ütelda ei tohtinud, mis teda waikima sundis.

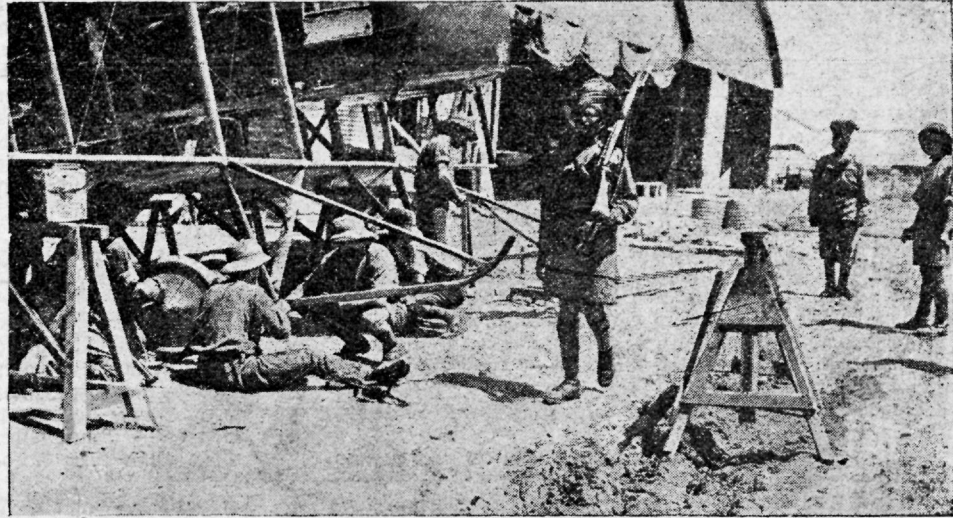
Seal wõttis Williamsi üle meifik meeleheitmine wõimufst. „Kui Inge tagasi tuleb, siis pean ma siit lahutama — ma ei suuda siis enam siia jääda,“ karjus ta niifugustel lördaudel ja pelfis enesel ruffkataga wastu meelekohti. „Aga kuhu? Tagasi Amerikasfe?! Aga siis murratsin ma oma sõna, jätaksin siia lunastamata!“

Wisfugune hirmus seifuford! Ei edasi, ega tagasi! „O, Sumal, Sumal — juhata mulle üks pääfete, mis mind siit wälja wiiks!“

Ja see pääfete tuli tale nii äkitselt ja ootamata, et ta sellest peaaegu furnuks oleks ehmatanud.

„Inge on kihlatud!“

Wõttis hull aega, enne kui ta neift sõnadest aru suutis

Salonikis. Sõjamoona aida juures.

saada. Helmbrecht oli tale seda kirjaga teatanud. Sellest ei tohtinud weel keegi teada saada, ja kihlataardid taheti alles peale nende Buchenausfe tagasi jõudmifst wälja saata.

„Inge on kihlatud!“

Ta karjus seda wälja häälega, ja walus oigamine ning ähtimine, nagu surmawalt-haawatud looma oma, tuli tema rinnufst kuuldawale. See oli nüüd see pääfete — ainuke, mis wõimalik ja mõeldaw, ja ta tabas teda nagu mõegateraga otse südamesse.

Siis ei olnud Inge teda ometi mitte armastanud — nii oli ta siis ekfinud —

Ja Sumal tänatud, et ta ekfinud oli — Sumal tänatud, et Inge süda mitte tema oma järele ei ihkanud! Süü lasus ainuüfstaada tema peal ja ta pidi teda kandma. Oli seda nüüd eht kergem kanda?

Ei, ei, ja tuhattorda ei! Kui Inge teda armastanud oleks teadmatalt, siis ei oleks see patt olnud — tema juures aga oli see patt, sest ta teadis! Patt aga oli magus ja mõte Inge armastuse peale uimastaw ja jowastaw olnud.

Wõõdas!

Nüüd wõis ta jälle Buchenausfe jääda. Muidugi soowib ta Ingele kihluse puhul õnne, siis aga saadaksid nad aja, mis weel pulmadeni jääb, üksteisele täitsa wõeras-tena mööda.

Ta ei hoolimudki sellest, kes see õnnelik oli, kes nüüd Inge südamet oli wõitnud. Ka ei olnud Helmbrecht seda tale oma kirjast teatanud.

Uueste formast Williams oma töö kallale, ta piüüdis oma walu ära sumbutada, oma hinge tasakaalu jällegi jalule seada. Tema haruldafelt tugew tahtefjõud sai ta seelord rumala nõrkuse üle, mida tundmufests hiiütatfe, wõitu.

Helmbrechtide perelond oli mereweelt Buchenausfe tagasi jõudnud.

Raubandunifk tundis enese peale seda nii tugewa olemat, nagu ei mitmel aastal enam. Wure, mis teda waremalt loormanud oli, oli ju ka ära wõetud ja julgelt wõis ta tulewikule wastu waadata. Ja kellele ta selle eest tänu wõlgu oli, ei olnud keegi muu, kui mr. Williams, see haruldafelt waimurikas ja töõfkas mees, kes oma energialife kõega wabrikule jälle endifele järjele oli tõstnud.

Et see asjatugu tema terwifse peale kasulikult mõjus, on iseenesest mõistetaw.

Süba esimefel hommikul lastis ta direktori kõhe enese juure kutfuda. Nad kõnelefid kaua ja suure elawufega omawahel.

Williams rõemustas kaubanõunitu terve wäljanägemise ja hea tuju üle.

Inge kihluseid ei puudutatud imelikul wiisil mitte üheainsa sõnagagi. Tema abikaasa ja tütar olewat reisust weel õige wäsinud, oli Helmbrecht ainult ütelnud, ja nad magawat wististe weel.

Selle peale oli Williams jälle oma tuppä läinud, et kohalejõudnud posti läbi waadata.

Seal sattus üks lahtine kiri ta kätte. Pealtnäha paistis see mõni perekondiline teadaanne olewat — aga kes wõis talle küll siia selle saanud olla?

Ea ei tunnud siin ju kedagi.

Korruga käis tal nagu piste läbi südame, ja wärisewate kätega tõmmas ta ümbriku seest kokkuleeratud, kuldäärtega paberilehe wälja ning tegi selle lahti.

Karjatus kõlas ta huultelt. Paber langes ta käest, nägu muutus tal furnutahwatuks — weri ahwardas soontes seisma jääda.

„Ingeborg Helmbrecht ja adwolat Dr. Hans Grunow, kihlatud.“

Ngades wajus ta tooli peale ja kattis oma näo käte wahela.

„Ei, ei, seda ei tohi — ei pea olema. Need mõlemad inimesed ei tohi ühineda!“

See oli ainuke asi, mida ta weel selgeste mõtelda ja tunda suutis.

„Seda ei tohi — seda ei pea olema! Hahaha —“

Wali, pilkaw naer tegi tema eesalgese tumedale mõttemõlgutamisele äkilise lõpu. Ta targas üles ja hakkas taas edasi-tagasi jooksuma.

Kui terge seda ütelda oli, et „seda ei tohi, seda ei pea sündima.“ Kel oli aga õigust ja wõimu seda talistada? Temal eht?

Kui ta Inget eht hoiataks?

Inge peaks teda hullumeelselt wõi mingits muuks — eht ta arwata jälle, et — et ta —

Küllim higi kattis tema otsaesist, ja ta peaju töötas palawitutaoliselt. Seeord jättis tema leidja ning hakkaja waim teda hädasse, ta ei leidnud wähematki, mida ta idenduseks wõi põhjuseks ette oleks wõtnud tuua. Ja ometi seisid kallima õnn taalu peal.

Kas armastas Inge meest, kellega ta ennast kihlanud oli, — suutis ta teda armastada? Kas ei olnud Williams alles hiljuti tema filmadest koguni teist armastust lugenud? Oli see wõimalik, et naisterahwa süda nii muutlik wõis olla?

Mõtete waling rufus Williamsi maha. Ta pidi wälja wärste õhu kätte ruttama, wahest tuli ta seal ka mõne kohase ja mõisliku mõtte peale.

Kuttu haaras ta kübara ja lepi ja läks läbi wabriku-õue pargi poole.

Pühakil waitus walitjes priiasteel. Ükski langew leht ei kuulutanud sügise lähenemist, kõik oli weel haljas ja roheline. Ja ometi oli juba september kões.

Ta oli ainult mõned sammud edasi läinud, kui ta puude wahelt midagi walget wastu kiirgama nägi. Tema süda hakkas põskuma.

See walge kogu oli Inge. Tema nägu oli kõrwale pööratud. Sukumata seisid ta seal ja näis unistawat.

Williams mõtles filmapilt aega järele, kas ta mitte ümber pöörama ei peaks, aga mingisugune arusaamata wõim ajas teda edasi.

Sammude müdinat kuuldes pööras Inge ümber. Lumiwalgels läks seejuures ta nägu ja wärin jooksis tal üle ihu. Aga ta kogus ennast kiireste, ja kui Williams tema ette jõudis, oli tema nägu juba täitsa rahulik ja ükelditne. Et Williamsi nägu segane, filmad läiketa ja kurwad olid, seda ei pannud ta tähele, sest et ta kõrwale waatas.

Kokku juhtuma pidid nad ju üksord iltagi, ja oli hea, et jee koha esimesel päewal sündis.

Williams wõttis kübara peast ja kumardas.

„Teie lubate, armuline preili,“ — „armuline preili“ ei tahtnud tal kudagi üle huulte tulla — „et ma teile kihluse puhul õnne soowin.“

„Tänan teid, mister Williams!“

„Ea ulatas tale kae, külma, õrna kae.“

Küüd alles waatas Williams tale otse näkku, ja pööras lohkunult tagasi. Oli see weel wana, lustiline Inge, olid need weel samad filmad, mille magus, selmitas pilt teda lord nii jowastanud ja waimustanud oli?

Ei, teegi teine seisid tema ees, teegi wõderas, keda ta alles täna esimest korda arwas nägewat.

See jaha, sunnitud naeratus endise sooja, elurõemsa naeru asemel, see külm, mõdukas olet!

Kes oli sellest lustilikust lapsest wara-walminud naisle teinud?

Tema — tema ükfinda — —!

Kas paistis nii üks õnnelik pruut wälja, walujoonega üüsa suukese ümber, kurwo, ükelditse pilguga särawates filmades?

„Preili Inge.“ Ta nimetas teda jälle nii, nagu lord waremalt, ja hoidis tugewaste tema käest kinni. „Preili Inge, see tuli mulle nii ootamatalt.“

Ngedalt wabastas Inge oma kae tema sõrmede wahelt.

„Kudas nii — ootamatalt, mister Williams?“ küsis ta.

„Sest et — ainult sellepärast, et aeg nii — lähite oli.“

„Meie olime kokku kuud ära, ja selle ajaga wõib paljugi sündida.“

„Ngatahes — aga — kas te tunnete oma — see on — herra Grunowit juba ammu?“

„Ei, ta wiibis juulikuul kolm nädalat Misdrõns, siis kihlamine meie ka endid. Ta pidi koha Berliini tagasi pöörama.“

„Minult kolm nädalat?“

„Jah.“

„Kudas wõitwad teie inimest, kes eluksajaks ühendusesse soowiwad astuda, selle aja jooksul selgusele jõuda, kas nad üksteisele ka kohased on? Teie ei pane seda etteheidet ometi mitte pahaks?“

„Teie unustate, mister Williams, et armastus tihhilugu üheainja filmapilgu jooksul ärtab ja et inimest mõnikord kolme nädalaga paremine tundma wõib õppida, kui mõnda teist — kolme aastaga.“

Williams hammustas huult, nii et tal walus hakkas.

„Wiimane tõendus wõib õige olla — esimene aga ainult romanides.“

„Minu waade on koguni teistisugune,“ wastas Inge jahedalt.

Williams tõmmas mitu korda sügawalt hinge.

Tekkis waitus.

„Preili Inge,“ alustas wiimaks amerikkane, „see wõib küll minu suust õige weidralt kosta — seijukoht, mille teie isa, teie ema ja ka teie ise, preili Inge, mulle endi majas olete annud — see seijukoht eht wõib minu teguwilsi wabandada wõi diglustada. Wastake mulle ühe küsimise peale — ma palun seda südamest. — Olete teie — õnnelik?“

Inge wajus kokku ja haaras tahtmata liigutusega sil-dame järele, mille tegewus seisma ahwardas jääda.

Mida pidi see küsimine tähendama?

Isesugune õnnetunne wõttis Inge rinnas mead, see oli nagu rõemuhõisk. Suure waewaga surus ta selle tagasi; aga ta hääle kärises süski, kui ta wiimaks sõnas:

„Mister Williams, ma ei saa sellest küsimisest aru.“

Williamsi ärewus suurenes iga filmapilguga.

„Teie arwate, mina peaksin mõtlema, et üks pruut alati õnnelik peab olema? Preili Inge, preili Inge, — teie ei ole mitte nii õnnelik, nagu teie seda ära teeninud olete — teie warjate seda minu eest — teie ei wasta mulle. Aga ma palun, ma wannutan teid — ärge tormate õnnetusesse — weel on wõimalik tagasi astuda.“

Inge läks näost walgeks nagu wirrastus.

„Teie kõnelete liig mõistatuslikelt — ma ei tea mitte, mis teie olet, teie sõnad peawad tähendama.“

„Teie ei wõi ka mirust aru saada. Ündle mulle andeks. — Ma austan teid — ma hoolitsen teie eest nagu teie lihane wend — see sundiski mind niikaugele minema. Wuibu ei oleks ma seda kunagi teinud.“

Nagu wend! Minult neid lahte sõna oli Inge kuulnud, ja jäätülm judin jooksis tal üle ihu.

„Mispärast ainult nagu wend — mispärast mitte rõhlem?“

Tema uhtus ärkas uueste. Nõrkus oli mõidatud. Ta pani käed krampplitult kokku.

„Seletage mulle need põhjused ära, mis teid nii weidalt minu vastu ülespidama sunnivad. Kui ma mitte ei teaks, et te Salfamaal täitsa võeras olete ja kedagi ei tunne, siis võiksin ma arvata, et teil ehk midagi isiklikku minu peigmehe vastu on.“

Williams kohtus ära.

„Ma olen nad teile juba ära seletanud,“ vastas ta liihidalt ja tumedalt.

Seal hakkas Inge põlglikult naerma.

„Suwitus, mida teie minu isa ja tema wabriku vastu tunnete, sundis teid mulle seda nõu andma, nii ütlesite teie. Dige terna põhjus igatahes! Haha! Millist tahate teie dieti järelbada, et ma õnnelik ei ole? Mina aga ütlen teile: ma olen õnnelik!“

Williams ei vastanud; ta oli silmad kinni surunud.

Inge waatas ta peale, ja tibe walu mõttis jälle ta hinges maad. Silmapilkne nõrkus kadus aga peagi haawatud uhtusetunde ees.

Uhtelt ajas ta enese sirgu, ja ta silmad wälkusid.

„On siis aga võeral ü eililise õigust ennast asjadesse segada, mis tale üteldi korda ei lähe?“

Nagu pikkest tabatud, ajas Williams enese sirgu, ja silmapilk aega waatasid nad üksteise näkku.

Siis kumardas Williams:

„Andke mulle andets ja unustage minu sõnad täieste. Teil on õigus, võerale näitwad nad iseäralikud olewat. Elage hästi, preili Inge.“

Ta kergitas kübarat ja läks.

Inge jäi üstinda maha — üstinda oma mõtete-mõllu ja hingepiinaga.

See oli nii siis lõpp?

Mööbdas!

Tibe walu närvis tema hinge kallal, ja wiha, kahetsus ning igatsus heitlesid seal sees.

Jõuetu, kergeusklik inimese süda! Mis oli ta waremalt kõik uskunud?

Ta surus käed näo ette ja hakkas waljuste nuuksuma. Tema, teise mehe pruut, oli siiski südamepõhjas lubamata lootusele, magusale, uimastawale lootusele, maad annud.

Ta oleks rõemuga oma kihlustest tagasi astunud, kui aga Williams tale ütelnud oleks: Tule minu rinnale, ma armastan sind! O, see häbi, see häbi waewas teda niiwäga. Aga mistarwis hoiatas Williams teda? Ainult sellepärast, et ta teda õnneliku ei arwanud olewat? Paistis see temaft siis nii selgeste wälja?

Ja just temale oli Inge näidata ja tõendada tahtnud:

„Ma ei hooli sinust ega sinu armastusest wähematti — teegi teine on mulle kallim!“

„Ma hoolitsen teie eest nagu wend.“ Neist sõnadest oli Ingele küllalt. Ag, tal ei olnud tema wennaarmastust tarwis; ta ei tahtnud sellest hoolida, mida see „wennaarmastus“ tale soowitas: „Arge tormake hädaohtu, weel on see võimalik.“

Arusaamata hirm mõttis korraga Inge üle wõimusti.

Aga enam ei olnud tal võimalik tagasi astuda. See oleks tale uueks häbits ja alanduseks olnud.

Aegamisi ja wäsinult sammus ta suwemajasse tagasi ja läks kobe oma tuppale. Ta leeras ufse luku ja otis midagi oma kirjutuslaua-sahtlist. Mõned kuuwatatud lilled kutsusid seejuures siidipaberi wahelt wälja.

Seal hakkas ta kibedalt, siidamlikelt nuuksuma. Aga see ei kestnud kaua. Nähtu tõusis ta üles, mõttis lilled ja wiskas nad ahju. Tuletill walgatas ta läes, ja järgmisel silmapilgul süttisid kuuwatatud lilled põlema. Weidi aja pärast oli neist ainult tilluke tuhahunik järele.

Inge pani ahju-ufse kinni ja pööras körwale.

Sellega oli ta kõigele lõpu teinud, mis tale minewikku meelde oleks wõinud tuletada. Tänaise päewaga algas uus elu.

Pulmade ettewalmistustega oli lõpule jõutud — kutsed laiali saadetud. Inge ise oli soowinud, et pulmapiduft wõi-

Sõdiwate maade naisterahwad. Arabia naine.

maslikult rohkearwuline külaliste ringkond oia wõtaks. Kõik tema sõbrannad, nende wanemad, õed ja wennad olid piduift oia wõtma palutud, ja pidupaigaks oli ühe linnas asuwa wõderastemaja saal üritatud.

Grunow oli juba kohale jõudnud ja linnas wõderastemajas korteri wõtnud. Tädi ei olnud tal kaasa tulnud. Grunow seletas wabanduseks, et tädi ennast rängaste külmetanud olewat, mis teda nii pikka reisu ette wõtta ei lubawat. Wõidugi aga soowis ta Grunowi kaudu Helmbrechtide perekonnale, iseäranis Ingele, „siidamest õnne.“

Nii jõudis tähtis päew kätte.

„Rahju, et mister Williams meie titre rõemupäewast oia ei saa wõtta,“ ütles Helmbrecht pulmapäewa hommikul oma abikaasale. „Ja ometi oleksin ma just teda täna siin näha soowinud. Täitsa ootamatalt seletas ta mulle juba esimesel päewal peale meie tagasiõudmisi, et ta hädaste ära pidawat õitma ja waewalt pulmabels tagasi jõudwat. Ta on küll üks isefugune mees, kes kõik oma isiklised huwid oma ülesandele ohwriks toob.“

„Sul on õigus,“ wastas proua Helmbrecht aegamisi. „Wabrik ja selle kasud käiwad tal üle kõige, just nagu oleks see tema enda oma.“

„Nagu oleks see tema enda oma,“ kordas Helmbrecht mõttes. „Tead sa, Elisabeth, mõnikord paneb see mind otse imestama, kuidas ta minu ja wabriku eest hoolitseb, ilma et tal endal sellest wähematti kasu oleks. Seda ei oska ma enesele kudagi ära seletada. Niifuguseid inimesi on küll harwa leida. Kui ta mitte amerikkane ei oia ja New-Yorki lord tagasi ei peaks pöörama, wõtaksin ma tema tingimata oma osanikuks. Siis jääks ta alati meie juure ja wõiks wabrikut ta peale minu surma edasi juhtida.“

„Kallim, ära mõtle niikaugele tulewikku,“ rahustas abikaasa teda.

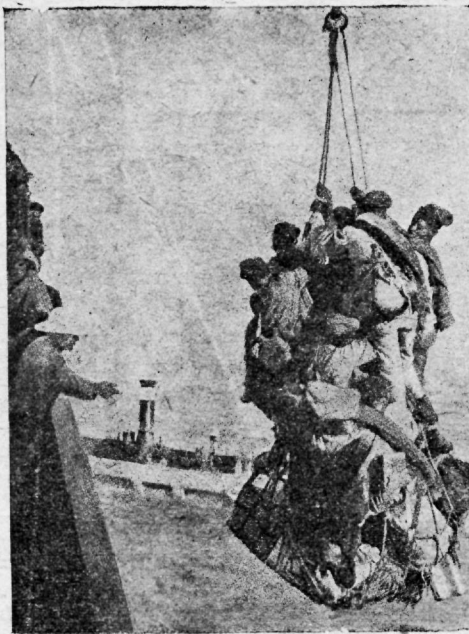
„Elisabeth, ma wäriken juba niiid mõtte juures, et ta warem wõi hiljem minust lahtub.“

„Eialgul jääb ta ju ikkagi siia, ja mis edaspidi sünnib, selle üle ei maksa meil praegu weel pead murda. Ja just täna, Inge pulmapäewal, on ta teist mureft küllalt.“

„Sina muretsed siis Inge pärast, kallid naisuke?“

Helmbrecht kobas abikaasa kae järele ja suudles seda siidamlikelt.

„Mida kardad sa siis, Elisabeth? Inge on wiimastel päewadel ju nii rõemus ja lustiline olnud — Grunow jumalada teda — küll oleksime meie mõlemad endile teist wäimeest soowinud, kuid Inge on teifiti walinud, kui meie mõtleksime ja lootime, ja meie peame sellega rahul olema.“ (Järgneb).

Salonikis. Sõjameeste ja sõjamoona winnamine
aurupaadilt soomuslaewa peale.

Kalapiüügi mahilaewa juhtumised.

Jack London

Greeklaste kuningas.

Suur Alek ei olnud veel kordagi kalapiüügi patrulli poolt wangistatud. Ta kiitles, et ilalgi end elusalt kelle, kätte ei anna, ja oli teada, et seni kõik katsed, teda elawalt wõi surnult kätte saada, tagajärjeta olid jäänud. Jutustati, et kaks kordnikku sealjuures üegi elu kaotanud. Paraku ei rikkunud ükski kalamees piüügiseadust nii järejetindlalt ja häbemataalt kui Alek.

Teda kutsuti „Suureks“ Alekiks tema hiiglateha pärast. Ta oli kuus jalga kolm tolli pikk ja tal osid kohaselt laiad olad, tugew rind ja suurepäraselt ebenenud, teraskõwad lihased. Ta haruldajest jõust jutustati teiste kalameeste seas muinasjutuliigi lugusti. Ta julgus ja meeletindlus ei olnud sugugi mitte vähem kui ta keheline jõud, ja seepärast oli ta veel tuttaw nime all „Greeklaste Kuningas“. Lahe kalastaja rahwas seisis suuremalt osalt greeklaste koos, kes kõik Aleki peale jumaldawa aukartusega waatafid ja teda nagu oma juhti kuulafid. Ja nende juhina wõitles ta nende eest, kaitstes neid walitsuswõimude ees, päästis neid, kui nad seaduse kiiüsi sattufid, ja sundis neid hädaohukitubel silmapilkudel kindlalt üksteise eest seisma.

Kalapiüügi patrullid katsufid teda mitu korda tabada, kuid kõik need katsed olid asjata ja lõpuks ei korranudki patrullid neid enam. Täitsa loomulik on seepärast, et kui kuulujutt laiale lendas, et Greeklaste Kuningas Benitsiasse tahab tulla, ma teda näha ihaldafin. Selleks ei olnud mul tarwisli tema järele joosta ja teda otsida. Oma harilikku julgusega otsis ta pärale jõudes eeskätt meid üles ja tuli meie juure. Meie Le-Grantiga olime sel ajal wanema kordniku Karmynteli juhatusel all ja olime kõik kolm just „Põhja-põdra“ peal, kawafedes wäikest ringjoitu ümberlaudjete wetes teha, kui Alek meie juure ilmus.

„Sõitfin siia kahels-kolmeks kuus tuurakala püüdma,“ ütles ta Karmyntelile.

Wäljatuks heitis ta filmis, kui ta seda ütles, ja meie märkafime, et meie „wanem“ tema pilgu all filmad maha löi. „See, wäga hea, Alek,“ ütles ta tafa. „Ma ei hakka sind tülitama. Päheme kajutis, peame nõu,“ ütles ta juure.

Kui nad kajutis kaufid, ust enda järel kinni pannes, pilgutaf Charley mulle paljutähendawalt. Ma olin alles noor, ei tunnud veel inimesi ega inimlikka kombeid ja ei teadnud midagi. Charley ei hakanud mulle seletama, kuid ma aimafin ometi, et fiin midagi korras ei ole.

Neid nõu pidama jättes, istufime meie Charleyga wiimase ettepanekul lootustuse ja aerutafime Wanale reidile, kus Suure Aleki laew seifis. See laew oli dieti nagu weepealne maja, mitte just wäike, aga fiiski küllalt suur, sama tarwisli Ulemise lahe kalastajatele kui noodad ja lootitub. Meil mõlemil oli wäga huwitaw Aleki laewa waadata, sest et muinasjutt rääkis, et see laew mitme wõitluse tallermaats on olnud ja ileni kuulibest läbi puuritub.

Meie leidfime tõepoolest kuulide jälgi (augud olid pulkadega kinni topitud ja ille wärwitub), kuid mitte nii palju, kui ma arwafin. Charley märkas minu pettumust ja pahwatas naerma. Siis, et mind trööstida, jutustas ta mulle täitsa tõenäolise loo salgast, kes ujuwa maja juure ilmus, et Suurt Aleki tabada — parem e lawana, kuid äärmisel korral kas wõi surnuna. Pool päewa kestis heitlus, ja lõpuks pidid kordnikud niisama ära sõitma, purustatub lootitus ja ühe inimese tapetult ning kolm haawatult kaotanud. Ja kui nad teisel hommikul abirõgedega tulid, fiis leidfid ainult waiad, mille külge eelmisel õhtul laew oli kõidetub. Laew ise peitus mitu kuud kufagil hädohuta kohas.

„Kuid miks teda tapmise praast üles ei poodub?“ imestafin mina. „Ühisriigid onaj küllalt tugewad, et sarnase inimese üle kohut mõista.“

„Ja andis enda ise kohtumõistja kätte ja ta ille mõisteti kohut, kuid mõisteti õigeks,“ wastas Charley. „Ta wõitis riigi kõige paremate adwokatide abil ja see maksis tal wiiskümmend tuhat dollarit. Kõik greeklased-kalastajad maksid oma osa sellest summast. Suur Alek määras ise, kufpalju keegi peab maksma ja kogus seda maksu nagu tõeline kuningas kunagi, isienda maade ja alamatega.“

„Kuid mis nüüd saab?“ Ta tahab ju tuurakala püüda ja püüab muidugi „Siina õngega.“

Charley kehitas õlgu. „Näeme, mis näeme,“ tähendas ta jaladuskult.

„Siina õng“ — see on kawal piüügiirist, wäljamõeldub selle rahwa poolt, kelle nime ta kannab. Sihtja ankrute, kordide ja raskuste süstemi waral seisawad tuhanded kidad, millest igaiüts ise nõõri otsas ripub, mere põhjas, kuus kuni kahesteikümmend tolli sellest kõrgemal. Kõige lihtsam selles õnges on just kida. See on wäga pikk ja kederwarrekujuline, terawa otaga nagu nõel. Need kidad seisawad üksteisest ainult mõned tollid eemal, ja kui põhja kohal kahe-, kolmesaja sülla peal tuhanded sarnased kidad nagu narmad ripuwad, fiis tähendab see suurt hädaohu kaladele, kes põhja lähedal ujuwad.

Seesugune kala on nimelt tuurakala, kes alati just põhja mõõda lähed, nii et teda üegi „siga-kalaks“ hiiütakse. Esi-mese kida poolt, mille külge ta puutub, haawatub, kargab tuurakala hirmunult edasi ja puutub pooletofina samasuguste kidadega kokku. Walust meeletu, hakkab ta rabelema, ja kida kida järele torgib ta õrna lihasse. Et need kidad igast küljest alla ripuwad ja mitmesugustes joontes, fiis hoitawad nad õnnetut kala seni oma wõimuses, kuni ta otja saab. Mitte ükski tuurakala ei wõi „Siina õngeft“ wälja pääseda, ja et ta seda kalaliiki hoopis ähwardab häwitada, fiis peetakse teda seaduses lubamatats. Ja seesugust õnge tahtis Suur Alek kahtlemata meie nina all wälja heita, awalikult ja jultunult seadust rikkudes.

Aleki külastäigust oli mõni päew mõõda läinud, mille jooksul meie Charleyga teda terafelt tähele panime. Ta wiis oma laewa ümber Solani sadama laheloppi Terneri tehase juures ja jäi sinna peatama. Meie teadfime, et ses lahes rohkeste tuurakala oli, ja olime kindlad, et Greeklaste kuningas oma õnge just fiin heidab. Tõusu ning mõõna ajal käis weft ses lahes samasuguse jõuga edasi-tagasi, kui jde weft, näitufeks, westi rattale langeb, nii et Siina õnge ainult

seisva mee aegu sai wälja panna ja illes wõtta. Ja see-
pärast katsus tõusu ning mõõna wahaeagadel teine meist,
Charley wõi mina, ikka Solani sadamas olla, kust lahjoppi
tähele wõis panna.

Neljandal päewal, kui ma sadamas päikesepaistel pik-
tastin, nägin, kuidas kaldalt aerupaat lahe poole sõudis.
Eõstsin pilafilma waatamiselt ja hakkasin paadi liikumise
järele walmama. Paadis istusid kaks inimest, ja kuigi nad
minust tubli penifoorma eemal olid, seletasin ühes Suure
Meki. Ja kui paat kaldale tagasi jõudis, olin ma küllalt
näinud, et teada, et greeklane oma Hiina õnge wälja pani.

"Mek heitis Hiina õnge lahese Terneri tehase juures",
teatas Charley õhtul meie "wanemale".

Karmynteli näolt paistis meelepaha.

"Tõeste?" pomises ta segaselt, ja see oli kõik.

Charley hammustas wihafelt huult ja läks waikest
eemale.

"Kas sul, pois, julgust jatkub," pööris ta õhtul hilje-
malt minu poole, kui meie "Põhjapõdra" lae pesemise olime
lõpetanud ja magama tahtsime heita.

Dia ei saanud ärewuse pärast wastata ja noogutasin
ainult pead.

"Tubli, niisugusel korral," ja Charley filmis wälkus
julge, "niisugusel korral katsume meie, mina ja sina, Meki
linna püüdi, ja teeme seda wastu Karmynteli tahtmist.
Oled nõus?"

"See ei ole naljaasi," lüüas ta wäike wahaja järele,
"kuid me wõime selle siiski toime saata."

"Muidugi, wõime," kordasin ma waimustatult.

"Muidugi, wõime," kordas ta tema, ja meie andsime
üksteisele käe ning heitsime magama.

Meesanne, mis meie endi peale wõtsime, ei olnud kerge.
Et inimest seadusewastases kalapüügis süüdistada, peab teda
kuriteo kohal tabama, ühes asjaliste tõendustega: kädade,
õnge, kaladega. See tähendas, meie pidime Meki wangi-
tama lagedal kohal kesi lahke, kus ta meie lähenemist wõis
näha ja meile ühe niisuguse sooja wastuwõtmise walmis-
tada, mille poolest ta kuulus oli.

"Ei o e midagi teha," ütles mulle Charley ühel hom-
mikul. "Kui ta meid ainult lähedale laseks, siis oleks asi
korras. Seepärast ei jää midagi muud kui katsuda tale
tähelepanemata läheneda. Katsume, wennas!"

Meie wõtsime Kolumbia paadi — sellefama, mis tee-
konnast hiinlaste wastu oja wõttis, ja sõitsime minema.
Oli just tõusu ning mõõna wahaeag, ja kui meie Solani
sadamast mõõda jõudime, nägime Suurt Meki töö juures,
kalu õnge kädade küljest ära wõtmas.

"Wahetame kohad," komandas Charley. "Juhi tale
otse peale, nagu sõidaksime meie Terneri tehasesse."

Ma istusin tüüri juure, aga Charley istus kelmisele
pingile, rewolvrit enda kõrwale pannes, et see käepärast
oleks.

"Kui ta lasma hakkab, heida paadi põhja maha ja
juhi sealt nii, et ainult üks käsi näha on", hoiatas ta mind.
Ma noogutasin pead ja rohkem ei wahetanud meie sõ-
nagi. Meie paat libises tasakesti weepinnal, iga minutiga
Mekile lähenedes. Meie nägime juba selgelt, kuidas ta
tuuratalu wälja tassis ja lootisusse pildus, kuna tema selt-
silksed kädad korda seadsid, enne kui neid jälle wette lasta.
Paratu olime temast alles wiisjada jardi eemal, kui ta
meid hüüdis.

"Hei! Teie! Mis on teile siit waja?"

"Juhi edasi, nagu poleks sa kuulnudki", flistatas Charley
mulle.

Kulus mõni õudne filmapilk. Greeklane waatles meid
terafelt, kuna meie paat edasi lihtas.

"Käige minema, kui endile head soowite!" hüüdis ta
äkki, nagu otsele jõudnud, kes meie oleme ja mis jaoks
tuleme. "Kui teie ei lähe, sunnin ma teid minema".

Ta tõstis piisli palgese ja hakkas meid sihtima.

"Koh? Kas lähete!" küsis ta.

Ma kuulsin, kuidas Charley pettunult õhtas.

"Põdra ümber, wennas," sofistatas ta, "seeford ei õn-
nestanud."

Jadamaa tantsijanna.

Ma pöörasin tüüri, ja meie paat sõitis tagasi. Mek
walmas meid, kuni me küllalt kaugemale olime jõudnud, ja
asus siis uueste tööle.

"Teie ärge parem Suurt Meki puutuge," ütles Kar-
myntel samal õhtul Charleile.

"Tähendab, ta kaebas teile, jah?" küsis Charley palju-
tähendawalt.

Karmyntel punastas. "Parem ärge puutuge teda,
ühten teile," kordas ta. "Mek on kardetaw inimene ja te-
maga tegemist teha läheb kalliks maksma."

"Jah," wastas Charley waikest, "ma olen kuulnud, et
palju kasulikum on teda rahule jätta."

See oli otsetõhene wäljakutse meie "wanemale," ja ta
näoilme järele wõisime otsustada, et nool märki sattus.
Mitte kellegile ei olnud saladuseks, et Suur Mek sama hea-
meelega alttäe matju andis kui wõitseski, ja nii mõnigi
kordnik oli wiimastel aastatel läe ta raha järele frutanud.

"Sa tahad ütelda . . ." algas Karmyntel wihafelt.

Kuid Charley takistas teda: "Mitte midagi ei taha
ma ütelda. Mis olen ütelnud, seda olen ütelnud, ja kui
warga peas milts põleb, siis . . ."

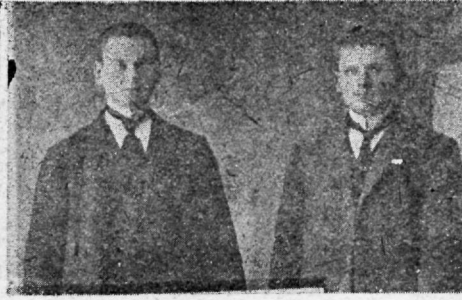
Ta kehitas õlgu. Karmyntel waatas ainult wihafelt ta
peale, kuid ei ütelnud midagi.

"Tead, nii otsetõhe ei saa midagi teha, peab midagi
wälja mõtlema," ütles mulle Charley, kui meie jälle kord,
hommikuuuesel widewikul, Meki ligi tahtsime hiilida ja meid
kuulidega wastu wõeti. "Siin taipamiseta ei saa läbi,
pois."

Selle järele murdisin ma mitmel päewal asjata pead,
katsudes abindu leida, millega tats inimest lagedal kohal.

Andres Karell,
Kapleit. Sõjaväest
hagemajasse saadetud.

Sergei Dinas,
Kõiklitsast.
Segevast sõjaväes.

Ferdinand Ani,
Varulast
Segevast sõjaväes.

Eduard Kapsta,
Linnomäe m.
14. sept. 1916. haawatud.

Rudolf Artipuss,
Norwast.
Saawatud.

Leht lahte, kolmanda võivad wangistada, kes väga osavalt laheb ja ialgi ilma sõjariistata wälja ei sõida. Korraldult igapäew, tõusu ja mõõna wahel ajal, wõis näha, kuidas Suur Alek, midagi warjamata, jultunult ja awalikult päisepäewa ajal oma õngele juure sõitis. Pealegi teadsid kõik püüdjad, Benitskist kuni Walledgoni, et ta meie ning seaduse üle naerab, et meie tale midagi ei saa teha. Sellest wõis otse meelt heita. Karmyntel pistis meile ka leppisi rataste wohele, sundides meid alati San-Pablosse sõitma ja seal heeringapüüdjate järele walwama, nii et meie Greeklaste kuningale ainult wähe aega jaima pühendada. Charley naine ja lapsed elasid Benitskias, ja meie tegime Benitskias oma peaforteriks, alati sinna tagasi pöörates.

"Tead sa, mis meie wõime teha?" ütlesin ma mitme nädala järele, mille jooksul seisutord muutumataks jäi. "Meie ootame kunagi tõusu ning mõõna wahel ajal, kui Alek kaldale sõidab, siis sõidame tema õngele juure ja wõtame need ära. Lute õngele tegemine nõuab temalt raha ning aega, ja meie wõtame siis ka need ära. Saad aru? Kui meie teda ennast kätte ei saa, siis sunnime teda wähemalt nii mängu lõpetama."

Jah, Charley sai aru ja leidis, et mõte halb ei ole. Meie hakkasime juhtumist ootama ja järgmisel tunnil pärast m õnaaega, kui Alek kaldale sõidab ja kaldale läinud, sõitame meie kohale. Õngele seisukohta teadsime meie umbes kaldatähiste järele, ja olime kindlad, et need ilma waewata üles leiame. Algas juba weetõus, kui meie sellele kohale jõudime, kus meie arwates õnged pidid seisma. Meie heitfime pärast antru, kuid nii lühikese nõõri otsas, et ta waewalt põhja puutus, ja ujufime edasi, kuni ankur millegi taha kinni jäi, ja paat kindlalt ning liikumata peatas. "Siin ta on, twiwe!" hüüdis Charley. "Tule siia, wennas, aita mul kiskuda!"

Meie hakkasime kahetseti antrut wälja kiskuma ja warsti tuli ta ühes õngedega nähtawale, mis ühe ta käpa taha kinni olid jäänud. Kõnned hirmsad kidad walgatasid meie filmade ees, kui meie antruläpa wabastasime, kuid waewalt jaim õnge otsa kätte, kui mingi asi järwi hoobiga wostu paati pörfas, nii et meie ehmatasime. Waatasime ümber, kuid ei näinud midagi ja jatkasime tööd. Minut hiljem käis teine samasugune järsk löök — ja äärelaua küljest minu ning Charley wahel kargas tükk lahti.

"See on väga kuulihõhna sarnane," lausus Charley järeilmõtlemata. "Paraku, Suur Alek lasab väga laugel."

"Ja ta tarmitab suitseta piisstrohtu," ütles ta wähe aja pärast, teraselt kallast waadeldes, milleni tubli penitooorm oli. "Waat, miks meie paudu ei kuule."

Ma waatasin ka kaldale, kuid ei näinud Alekist jälgegi; ta oli nähtawaste mõne riinka taga peidus, ja nii olime täitsa ta wõimuses. Kolmas kuul pörfas wastu weepinda, lendas üle meie peade ja kukkus teisel pool wette.

"Tead, parem on, kui meie selle löö jätame", ütles Charley ärewufeta. "Arwad sa sedasama, poisjs?"

Ma olin samal arwamisel ja ütlesin, et Sumal temaga,

selle õngega, meile ei ole teda tarwis. Selle järele jätsime meie õnge ja tõstfime purje. Kuulide tulet jäi filmapiil järele, ja meie sõitfime tagasi paha teadusega, et Suur Alek meie nurjamineku üle naerab.

Kuid wähe sellest. Järgmisel päewal, kui meie kalapüügi sadamas wõrkust üle waatasime, mõttes ta meie üle kõigi kalastajate ees naerda. Charley nägu läks wiha pärast tumedaks, kuid ta taltfutas end ja leppis ainult sellega, et lubas Suure Aleki warem eht hiljem trellide taha pista. Greeklaste kuningas hakkas wastufets harilikul kombel kiitlema, et ükski kalapüügi patrull teda kunagi pole kinni püüdnud ega saagi püüdnud, kuna kalamehed seda hüüetega heats kiitsid ja ütlesid, et see tõeste tõsi on. Nad said järjeft rohkem äritatud, ja kord näis koguni, et asi halwa pöördet saab. Kuid Suur Alek näitas, et ta tõeste kuningas on, neid mõne sõnaga taltsutades ja rahustades.

Karmyntel naeris ta Charley üle, saatis meie poole terawaid tähendusi ja katsus meid igapäid naeruks teha. Charley jäi pealtnäha rahulikuks, kuid mulle teatas ta salaja, et ta maksu mis maksab, warem wõi hiljem, Aleki wangistab, kuigi kogu ta edaspidine elu selle peale kuluts.

"Kuidas ma seda teen, seda ma weel ei tea", ütles ta, "kuid ma teen seda tingimata. See on sama õige kui see, et mu nimi Charley De-Grant on. Ära kardad, ma mõtlen midagi wälja; plaan tuleb mul omal ajal."

Ja ta tuli tõepoolest, pealegi wäga ootamata kombel. Oli üle nelja nädala läinud, mille jooksul meie wahetpidamata jõe ja lahte mööda edasi-tagasi sõitfime, ilma ainsa waba minutita, et meie waenlaste järele waadata, kes endifelt Hiina õngega lahkes, Terneri tehase juures, turatola püüdis. Kuid ühel päewal, kui meie teenistufe asjus Selby sulatusõhju juures wiibifime, tuli juhtumine, mida meie kaua asjata olime oodanud, ootamata meie endilegi. Et ta ilmus abita jaht kujul tofina sõitjaga, teda merehaigus jalust maha oli rabanud, siis oli raske arwata, et meie tohe märkafime, et see meie hea juhtumine ongi. See oli suur jaht, mis abituse seisutorda sattunud sel põhjusel, et wali tuul, peaaegu maru puhus, ja sõiduriistast ainuifki korralikku meremeest polnud.

Selby sadamast waatasime meie osawõtmata huwitusega ostamatuid mandwrid, mida jahil tehti, sihiga, teda ankruse panna, ja sama ostamatuid wõtteid, millegi paati kaldale piüiti saata. Galeda wäljanägemisega inimene rapafes purjeridest ilikonnas wislas meile nõõri ja ronis paadifst wälja, mida lained mitu korda peaaegu oleksid ära uputanud. Tuigerdades, nagu oleks sadamafild tema all kõitunud, lähenes ta meile ja jutustas oma häda, mis ühtlast jahi häda. Ainus osaw meremees sõiduriistast, nimene, kelle peale kõik lootfid, oli ootamata telegrammiga San-Franziskosse tagasi kutsutud. Seifed katsufid teelonda jatkata, kuid tuul ja lained ei kuulunud nende sõna. Kõik madrused langefid merehaigufe kätte, keegi ei osanud ega jõudnud midagi teha. Ja nad orustasid sulatuswabritu juure tulla, et siin kas jahist lahtuda wõi jälle inimest õfida, kes nõus oleks nende

Reinhold Milles,
Sariust.
Austrias sõjaväes.

Leopold Maurer,
Norwast.
Segewas sõjaväes.

Hans Kuusaak,
Wilsandimaalt.
Segewas sõjaväes.

Madis Võrklaew,
Tollinast.
Sõjaväes.

Joh. Jars,
Wilsandimaalt.
Segewas sõjaväes.

jahti Venitšasse juhtima. Ühe sõnaga. kas meie ei tea kedagi, kes neid Venitšasse viib?

Charley waatas minu otša. „Põhjapõder“ seisis rahulisel kohal. Meil ei olnud teenistuseasjus keelõõni midagi teha. Seesuguse tuulega wõitsime kahe-kolme tunni jooksul jaht Venitšasse wita, siis seal mõned tunnid mööda saata ja õhtuse rongiga sulatuswabritusse tagasi sõita.

„Subli, meie oleme nõus, kapten“, ütles Charley õnnetule jahiomani tule, kes selle nimetuse juures haiglaselt muigas.

„Ma olen ainult peremees“, seletas ta.

Meie wiisime ta tagasi jahti peale palju paremal wiisil kui ta kaldale sõitis ja wõitsime oma filmaga reissijate abitust näha. Neid oli arvata katkestustõmmend meeste- ja nais-terahwast ja kõigil neil oli nii halb, et nad meie tuleku üle rüemustadagi ei wõinud. Jaht kõitus meeleheitlikult ühe külje pealt teise, ja waewalt sai peremees laele astuda, kui temagi merehaigeks jäi ja teistega ühines. Komandost ei suutnud keegi midagi teha, seepärast pidime meie Charleyga segadused korraldama, purjed tõstma ja antru winnama.

See oli tormiline õit, selle eest aga kiire. Karlinesi kitsus oli ainus wahu ning piiskade pööris ja meie kihutafime taht meeletult läbi, kusjuures purje pöitpuu lord alla langes, lord taema poole lendas. Kuid sõitjad ei pöörnud selle peale tähelepanekut. Nad ei pannud üleüldse midagi tähele. Kaks-kolm neist, nende seas ka peremees, suitsetasid all, wõpatades, kuna jaht lainetel üles-alla kõitus, ja wahel murisid pille kalda poole heites. Teised lamasid kajuti pörandal patjades. Wast oigas neist mõni, kuid enamaste lamasid nad nagu furnud.

Kui meie ees laht Terveri sadama juures awanes, pööris Charley sinna, sest seal oli lainetus vähem. Venitša oli juba näha, ja meie sõitsime wõrdlemisi rahulisel weel, kui endi ees tumedat punkti nägime, mis lainetel hüples — nähtawaste paat. Oli just seiswa wee aeg tõusu ja mõõna wahel. Meie wahetasime Charleyga pilgu. Kumbki meist ei lausunud sõnagi, kuid korraga hakkas jaht imelisi pöördeid tegema, ühest kohast teise ekšides, nagu oleks tüüri juures kõige oskamatum oskamatatest meremeestest. Asjatundjale meremehele oli see huwitaw waatemäng, Nais, et nõõri otjast lahtipääsnud jaht mööda lahte kihutab, ainult harwa end wahetele käest juhtida lastes, mis teda asjata Venitšasse püüab tüürida.

Peremees unustas niimõõrd oma merehaiguse, et rahutult ringi hakkas waatama. Lume täpp meie ees suurenes järjeft, ja warsti seletafime meie Suurt Aleki ning tema seltsimeest, kes oma töö oli jätnud, et meie üle naerda. Charley furus mitfi sügawale pähe ja mina tegin tema eeskujul, kuigi ma ei teadnud, mis plaan tema peas oli tektinud ja mis ta tahab ette wõtta.

Wahutawates lainetes sõitsime meie lootfikust nii lähedalt mööda, et tuule hulumisest hoolimata Aleki ja tema seltsilise häält wõitsime kuulda, kes meie poole naljatawaid tähendusid tegid täie põlgufega, mida elutufeline meremees

tunneb asjaarmastajate wastu, iseäranis, kui need asjaarmastajad nii awalikult oma oskamatust näitawad.

Meie kihutafime mööda, ja midagi ei juhtunud. Charley muigas, märgates pettumust, mis minu näol peegelnas, ja hüüdis:

„Seisa walmis, et ma peapurjet saatsin keerata!“

„Ta pööras järsult tüüri, ja jaht tegi sõnatuuleliku pöörde: puri nõrtes, langes alla, siis heitis ta teisele küljele ja paisus nagisedes tuult täis. Jaht kalbus niimõõrd, et peaaegu ümber oleks läinud. Rajutist kuuldis üleüldine hulumine, kui kõik reissjad peabpööritava kiirufega parema külje pinkide kärke weeresid, kus üksteise otša hunikusse jäid.“

Kuid meil ei olnud nendega asja. Wandwrit lõpetades, läks jaht wastu tuult, aegamööda dieti kaldudes. Meie kihutafime suure kiirufega — otse Greeklaste Kuninga paadi peale. Ma nägin, kuidas Aleki wette hüppas, kuna ta seltsiline meie jahist kinni haaras. Järgmisel filmapilgul kostis ragin, kui meie paadile otja sõitsime, ja siis teraw nagin, kui paat meie põhjapuu alt läbi läks.

„Nüüd on ta piis merepõhjas“, pomises Charley, laele hüpatas, et waadata, kas Aleki kusagil jahti pära taga näha ei ole.

Tuul ja lained peatasid warsti meie liikumise ja meie hakkafime tagasi nihutama sellesse kohta, kus mõne minuti eest paat oli olnud. Aleki must pea ja tõmmu nagu ilmufid weest nähtawale meie lähedal, ja meie wõitsime ta peale, kuna ta midagi ei aimanud ja hirmsaste äritatud oli sellest, mida ta meremeeste-asjaarmastajate looliks oskamatuseks pidas. Peale selle suutis ta waewalt hingata, sest ta oli wäga sügawale lastnud ja kauaks wee alla jäänud, kartes meie põhjapuu alla sattuda.

Järgmisel sekundil istus Charley, jahti peremehe suureks imestuseks ja hirmuts, Suure Aleki kaela peal, kuna mina teda kinni aitasin kõita. Peremees jooksis äritatult meie ümber, nõudes seletust, mis see tähendab, kuid sel filmapilgul ronis Aleki seltsimees arglikult üle parda jahti peale. Charley haaras ta filmapilt kinni ja warsti lamas ta Greeklaste Kuninga kõrwal.

„Weel nõõrifi“, hüüdis Charley, ja ma ruttasini nõõrifi tooma.

Ümberlöödud paat kõitus meie lähedal lainetel. Mu tõmbasini purjed sirgu, Charley asus jälle tüüri juure, ja meie läheneffime paadile.

„Need kaks inimest on ammu aegsed kurjategijad, kes wifalt talapüügi seadust rikurwad“, seletas Charley wahafele peremehele. „Teie nägite, kuidas meie nad kuriteo kohal tabafime, ja wõite oodata, et teid tunnistajatena ette kutjutakse, kui asi kohtusse läheb.“

Seda üteldes, juhtis ta jahti just paadi juure. See oli õnge otjast lahki pääsnud, kuid õsa õnge oli õmeti weel ta järel. Charley wõttis neli-, wiiskümmend jalga seda õnge ühes noore tuuratalaga, mis kibade rägastikku kinni oli jäänud, lõikas selle tüki õnge noaga lahki ja wistas wangide kõrwale jahti põhja.

"Need on asjalised tunnistused nr. 1," lausus ta. "Waadake neid tähepanelikult, et nad lohtus ära tunneste, ärge unustage aega ega lohta, kus meie nad tabasime."

Selle järele sõitsime meie wõidulalt, kuhugi pööramata, otsekohe Venitsiasse, kaajas Greeklaste Kunigas, käis ning jalust seotud, esimene tord oma elus kalapüügi patrulli wangina.

Trapeetfi peal.

Tsirkusekunstniku mälestus, signor SALTERINO järele S. S.

"Pean ma weel jooma? Jah!

Rumma soendab mu südant. Peaks ta ka mälestused surmama!

Ma olen ju ainult põlatud weiderdaja, läbitukkunud artist. Nemad wärwivad omi näo punaselt, mina tõmban walged riided selga — kuid minu südamerwi on niisama punane, kui teie oma."

Rasked piisad langevad rohelise plaantwantri akna vastu, milles meie, tolm rändawat hinge, paha ilma eest warju offssime. Ehtets wiisime aega määrinud kaartidega, siis tõi üks tallipoiss kannu rummi, siis mängisime taringit. Nüüd wahtisime mõtetalt läbi awatud wantriukse wälja wabadusele, kus rohelise karjamaa peal suur puldanitef tell oli üles löödud, tsirkuse Merkel, mille katusele pragised juured wihmapiisad langevad, seal miljoniteks atoomideks purunedes.

Ei ole midagi troostitumat rändajate kunstnikkude elus kui niisugune wihmane päew.

"Ewui, kurat, niisugune elu!"

Mr. Powell, weiderdaja, wõttis oma figariotsa juust ja wistas wälja, loitu.

"Sei, nii palju olen ma wäärt, ainult nii palju weel."

Meie wahtisime kõik figariotsa peale, mida tuul loitis hii-sinna ajas.

Ja wihma sadas ja sadas sopaselt muutunud maa peale.

"Teie ei täpanda minu lugu midagi, minu jaoks on ta minu terve elu.

"Der bacco, ma ei istuks täna mitte musilajena teie juures, kui te ma minu eluteelt poleks üle läinud. Paabulinnuulud, kuldkuulid, lipud ja tõrwitid... Sorikate!"

Weiderdaja surus pea käte wahetele ja rääkis nagu segane. Siis jäi wantris kõik waitseks. Kolmas tsirkusekunstnik pöristas ühetooniliselt trummi peale, mille ta tillu-kese akna eesriide tagant oli wõtnud. Maidu oli kuulda ainult wihmaplabinat ja weiderdaja sügawat hingamist.

Mõne aja pärast ajas Powell ennast jälle sirgu. Tähelepanemiseväärt: kibe ilme ta näolt oli kadunud; ta waatas wabamalt, sõbralikumalt, nagu oleks ilusamad pildid ta mälestuses üles terkinud. Ja siis algas ta:

"Kuidas armastasid mind kõik seltsimehed Franconi tsirkuse maneeshis. See on ju meie terve ilm; seal elame meie ja hingame; seal armastame meie ja wiidame. Bob oli minu partner (kaasmängija) ja meie töötasime rippuwa trapeetfi peal toredaid saltomortalisi*) wälja, nagu Fratelli Birim. Meie töö oli efimese kassi osawus ja meil olid head lepingud tsirkuse peremehega tehtud. Sealjuures oli meie läbisaamine üksteisega haruldaselt hea; meie armastamine üksteist nagu wennad; sest meie olime ühes ühes kaswanud, loifeti tsirkuses. Kolm aastat õppisime ja harjutasime oma nummert, meie sõime ühes, meie magasime ühes. Bob, kuidas mõtled ja selle asja üle? Bob, kuidas sa arwad, peame seda tütti proovima? Bob siin ja Bob seal. Oh, nee olid ilusad päewad meie mõemile. Meil olid siiditrikood ja priilandid.

Seal tuli ühel päewal Sorikata-peretond meile külas-käigu etendustele. Jaapanist, sealt imedemaalt, sinawate merede tagant, mis läbi on põimitud maaliskitide fakiliste mägedega, millede ssemuses igawene tuli põles, ja harjadel igawene lumi hülgab. Peretonnas olid mees, naine,

kaks poissi, kümne ja üheteistkümne aastane, ja üks neiu, seitsmeteistümne aastane. Sja hoidis oma jalataldade peal bambusetepi tasataalus, ja selle peal ronisid poisid nagu wäledad ahwid ringi, ta wistas ennast läbi õhu nagu kuldkala, kuna naine wõrguga kirjud paberiliblikaid maneeshis püüdis. Uga peretonna uhus oli nende tütar. Ta oli wärste, nagu maihommid, ja roosi oli nigu õunadis. Tema juuks oli sügwmust, raske, ja toredas kollutõlas tema teeroosi karwa kollase näojumega. Suured mustad filmad olid nagu kurwalt poolkinnised. Sügawad nagu järw. Ta nõiduslik teha oli terge nagu liblikal, ja kui ta nii üle nõbri hõljus, walges siiditrikood, roheline wammus seljas, mille peale kuldkalad tititid, nägi ta wälja, nagu õnneit päew ammu mõddalainud noorusest.

"Minu Jumal, kui ilus ta on!" sõistas Bob minule ja pigistas mu käewart. Terve ta teha wärises.

"Rui ingel!" wastasin ma tafa. Siis waatasime teine teisele filmale ja teadsime, et meie nüüd enam sõbrad ei saa olla.

Mina pidasin oma kohuseks, oma seltsimehe wastu täieste awalik olla. Ühel päewal ütlesin ma temale: "Bob, sina armastad seda noort Sorikata."

"Mis on sinul sellega tegemist," pörratas ta wihaselt wastu ja jättis mind seisma.

Ühel pealeõunal harjutasid isa, ema ja mõlemad poisid maneeshis. Rõietanitsja, tütar, ei olnud seal. Ma lonkisin pikkamisi läbi ratsutamisetäigu, einelaua ruumi poole. Seal kuulsin ma Inglisekeele tonelemist. Ma pöörasin ümber ja nägi, kuidas Bob noort Sorikata juudles. Kõik weri tardus mul südames ja filmade ees wirwendas. Ma lätsin pikkamisi edasi, lahtisest talluuksest mööda. Seal luuras tigeada, tigeada pilguga tallmeister Francois (Frankhua) poolpimedasse ratsutamisetäiku.

Sina mõteta ja eesmärgita effsiin ma sel päewal Pariis ümber. Sõõd ega jook ei läinud mul sisse. Elu oli mulle wastik.

Rui pimedaks läts, pöörasin ma tsirkusesse tagasi. Nagu põhjatu sügaw haud seisid maneeshi mu ees. Surmawailus waittes suures ruumis.

Peale minu ei paistnud enam ühtegi elawat olewust areenal olewat. Kuid see näitas ainult nii. Üks krabisew heli sundis mind üles waatama. Ülewal tõrgel jooksi fillal ronis üks inimene ja tegi minu partneri wäkke trapeetfi kallal tegemist. Seal peal turnis Bob, seal pidi kõigeliurema effewaatuslega talitama, muidu wõdis üle kaitsewõrgu kõrwale pörandale lennata, ja siis oled sa walmis. Minu filmad harjused pimedusega ja ma nägin, kuidas mees taskust noa wõttis ja ühe nõõri ümberringi läbi löikas. Ei olnud tahtlust: Bob pidi oma kaela murdma.

Inimesed, kes kirikusse lähewad, ütlewad alati: igal inimesel on kaks waimu rinnus, üks hea ja üks paha. Ja need mõlemad waimud peawad ägedat, kibedat wõitlust üksteisega. Esimest torda oma elus tundsin mina, et kirikuskäijatel õigus on. Rui ma nägin, kuidas inimene seal ülewal nõõri läbi löikas, hüüdis minu hea waim minule: "Wõta sellel lurjusel kraasi kinni, ta tabab Bobi surmata!" Uga seal tõrkus paha waim: "Dule, mis läheb see sinul torda; sina ei ole seda nõõri läbi löitanud. Ja kui ta kutub ja kaela murrab, oled sina selles siis süüdi?"

Mees seal ülewal lastis ennast nõõrimööda alla ja ma tundsin Francoisi ära. Nii siis, ta armastuses del, halastamata.

Sund hiljem keerati elekter põlema ja efimesed waatajad ilmusid. Mina lätsin garerobesse. Bob oli juba riides ja nägi haruldaselt erk ja õnnelik olewat. Polnud ta ime, kui nii ilus naine teda armastas!

Meie astusime heledaste walgustatud areenale. Tuhanded filmad saatsid meid, kui meie trapeetfille lätsime. Bob oli ilus, nagu noor jumal. Ehtets tööasime ühes trapeetfi peal. Siis tuliwad mitmesugused wõtted rippuwal aparabil. Ma nägin, kuidas Bob trapeetfi kinni püüdis, mille peal ta wägewa hüppega läbi ruumi tahtis lennata.

Tuhanded inimesed waatasid minu poole ja tuhanded inimesed kuulsin ma hüüdwat: "Mõrtsukas, mõrtsukas!"

*) Saltomortale — surmahiipe, hundi-ratta löõmine õhus.

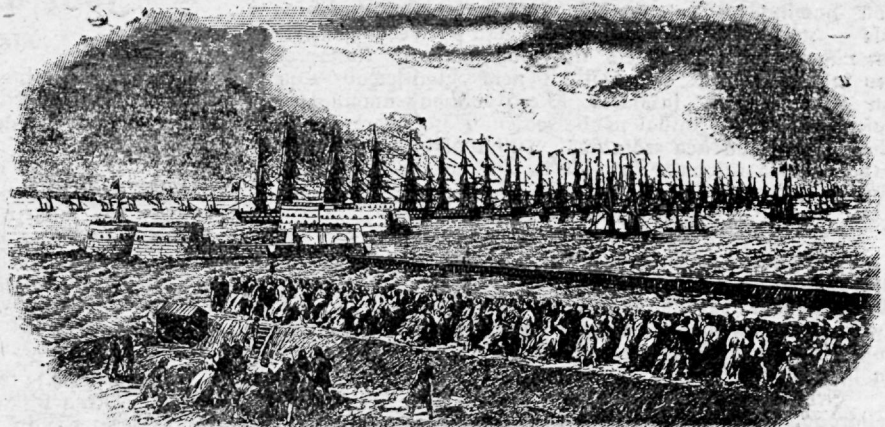
Saige sõjamees.

Ei põlew walu haawades
tal' muret sünnita,
waid igatsus ta südames
lõbb tule põlema . . .

Ta ohtab: „kui mu hobune —
mu piis, mu mõel ja piit?
Ma tahan jälle tulesse,
kui sõbrad jäiwad kõik —“

Ja pikal rahutumal õõl
ta unenägudes,
end leiab raskele weretööle,
shrapnelli leetides.

Eaatsaretis 24. 12. A. Kaasik.

Sõjalaewastik poolefaja aasta eest. Laewastiku ülewaatus Kroonlinna all.

Minu peas kohas ja keerutas; taha, taha manitses üks hääl:
„Ole üks hea felttimees, tunne oma kohust!“

Sallmeistri õel nagu tuli nähtawale.
„Bob. lase mind esimenesena üle hüpata!“ karjusin mina,
haarasin trapeetst kinni ja hüppasin — surma — waba-
dusesse! Adieu, minu felttimees!

Mina haarasin trapeetst ja tundsin, kuidas üks nõõr
järele andis, kuulsin sajakordset hirmuütsa, ja siis ei midagi
enam. . . . .

Nii jäin ma wigaseks. Kui ma mitmetuultse põde-
mise järele haigemajast välja tulin, oli Bob kadunud.
Ta olla ühe uue taasmängijaga Amerikasse läinud.
Ta oli küll minu juures läinud, kui ma palawitus olin,
aga mina ei tea sellest midagi.“

Riri sõjawäljalt.

Õlud parajaste ennejõulused ilusad talweilmad. Ela-
sime rahulist biruual-elu ja pidasime positsiooni sõda, nagu
see meil juba kaua aega ilma waheldusteta on kestnud.
Mõtlesime siis ka pühad niisama rahulitult mõõda saata,
kui teisedki pääwad, aga wale — soldat mõtleb, wägede
illemjuhataja juhib. Just Jõulu laupäewal läks meie pahemal
tiival pühapäewi lahti. . .

Muidugi wõisid mehed endid kringlits ehmatada
kui korraga, kui maa alt, Rufs ilmus. „Anna wangi!“ „Ei
anna!“ „Ah, ei anna. . .“ Käripommid, titud jne.

Meie ei teadnud aga sellest asjast weel midagi, maga-
sime rahulist und ja nägime unes worstist, jõulupuud,
pikast ja muid häid asju. Dõsel tuli telefonogramm — mida
meie hommikul teada saime — ja seal oli, et meie wäed waen-
lase mitmest kaewikutereast läbi tunginud, lugemata palju
wangist wõtnud, palju suurütsa, kuulipildujaid ja muud
kraami saagiks saanud. Nüüd läks ka meil pulm lahti
ilusad kuuwalgelisel Jõulu õõl. . . Otse muinasjutuline
luulelik tore on õõsel jeda surmawat waatemängu waadata
— ja peab tunnistama, et ka sellel purustawal toledusel
oma jalapärane luule on — kuni ta sind weel tabanud
pole. . . Esitaks lasi ka waenlane wastu, wirutas isegi taha
referoides niisuguste müraatatega, wist 9-tollistega, nii et
kõlmetanud mulla pangad lõhtedes kõrgele taewa alla len-
dasid. Warsti jäi ta aga wagasemaks, sest meie batareid

töötasid wahetpidamata niisuguse ägedusega, et polnud
kuulda muud kui ühesjooduline pantude müra ja sõhwawate
tulekeelte walgatused. . . See kõik ühines ühes kuulipilduja-
piisist ja pommipildujate tulega üheks hõigla- undamiseks,
muusikaks, mida üksti helilooja järeleaimata ei saa. Peale
seda hirmjat eeltööd oli terve waenlase esimene liin peagi
meie jalawäe poolt ära wõetud. Praegu on wõitlus juba
nii kaugele, et kergete suurütsidega enam lasta ei ulata, ai-
nult raskeid ja kaugelelaskjaid mürisewad wahetpidamata.

Praegu
kestawad pealetungimine ja lahingud wäikeste waheagadega
üheteoobu edasi. — Wõeti ära terwed waenlase batareid,
ühes kuulikastide, hobuste ja meestega, nende hulgas ka ta
raske batareid, kellega ta juba niikaua meie wäikest S. linna
purustas. Wõeti ära suur kindlustatud kõrgustid, kus kuuli-
pildujad terve ümbruskonna lastmiseks ülles seatud (пуле-
метная горы).

Peab tunnistama, et waenlane siin kindlustamiseks palju
tööd on teinud. Traataiad on kümme ja weel rohkem kord-
sed. Kõik on heasti ja elamisemõnustate sisse seatud, näib,
nagu oleks tal nõu lohe sõda eluotfani pidada. On kohti,
kus isegi eesliinil igalpool elektrikalustus sisse seatud,
ja ta suurt elektrotehnikat tunnistawad isegi ärawõetud töö-
gid, mis iseliikuwalt elektriga käiwad. Kõik kohad on maa-
aluselid kaitsti ja ärapeidetud hundiaukust täis. Tal' on isegi
walekuulipildujad ülles seatud. Asi tuli ilmsiks meie maa-
kuulamise ajal. Meie soldatid waenlase kaewikutesse tun-
gides, kuulewad langet kuulipildujate plaginat, aga mis see
on — paugud käiwad, aga kuulist pole kusagil. ? Kaewi-
kuste sisse tungides leiawad mehed Saksa soldati, kes min-
gijuguse puust tehtud riistapuuga töötab, mis kuulipilduja
moodi klobinat teeb. Mees wõeti sealt kinni ja toodi ühes
oma „aparadiga“ ära.

Wangisti tuuakse terwete saltadena iga päew. Eftotja
olid kõik suuremalt osalt tüürklased, austerlased ja bulgar-
lased, nüüd aga pärawastised juba sakslased — wist rutuste
mujalt liifats toodud abiwäed. Mehed on kõik enamaste
wiletsalt riides, kõik weel õhukeste suwertietega. Eht neilt
küll piiritust ja konjakit kaewikutest leiti ja neil uhted elekt-
riga töötawad kõõgid on, peab sõdmine fiksile wilets olema.

Terwe R. linn keeb ja kihab kui spiegelapeja. Rahwast,
tära, müra, tungu ja liikumist on niipalju, et päewal uulit-
jal liikumine otse wõimata on. Ja miks ei pea ta siis seda
olema, sest see on ju kõige selle suuruse lehtloht. Suuremalt
osalt kõik waenlase käest ärawõetud suurütsid on peatritu
essile platstile ülles seatud. Waatjaid on murruna ümber,
sest tahab ju igakõik neid surmamasinaid uubishimulitult näha.

Seal näeb isegi naljakaid piltsi: suurem jagu waatawad kõik huwitusega, naerawad ja on rdemsad niisuguse saagi üle — need on kohalised elanikud, maa pärisrahwas. Kuid on näha ka mõni punaselt nutetud filmadega linnaproua, kes lahjutundel ja pisarafilmi neid filmitawad — need on „lõmberristid“ falslased. Need ootawad ammugi igat-sufega seda aega, millal nende wahwad suguwennad nende ilusa, uhke linna ära wõtaksid. Tühja näib aga see nende lauaaegne lootus minemat — näe „suguwennad“ kihutatate linnast hoopis kaugemale ja prouake nutab:

„Oh Saksamaa, oh Saksamaa,
Küll saad ja waene sugeda . . .!“

Nälgitakse, et on koguni kohte leitud, kus terwed toiduainete ladud wõltsitakse ära peitetud, nagu: jahu, liha jne. Muudugi selle tarwis, et suguwennale hea kühutäis anda, kui ta kord siia jõuab. Kwaam aga rekwireeriti ära ja warjajad said oma karistuse. Seal olid siis kõik need puud ja laewad!

Seda suurem tegevus ja liikumine on aga weel wäe seljataga. Kissa, kära, mürinat, mübinat on kõik kohad otse täis. Teedel on niisugune kiire ruttamine, üksteisest mööda tungimine, nagu ennemaaste Kattweres Mihkli päewa laadal eht jälle wahel pühapäewal Tallinnas Wiru uulitsal.

Rõditsugused ohoosid, transport- ja partide woored liiguwad kui otsatud karawanid kõrbes. Autod, sanitar- ja weo-omad, kihutawad hirmsa kiirusega üksteise wõidu.

Kerge-
malt haawatuid, kes ise kätta suudawad, tuleb iga sammu peal wastu, Jalakäijaid ei lasta aga suure liikumise tõttu tee peal käia, waid need käiwad tee kõrwal lumes. Ka kõik jalawägi, mis tuleb, eht läheb, käib ikka tee kõrwal lumes.

Niisugused olid siis meie jõulud ja niisugune on meie uus aasta. Uga hea lootusega wõitleme edasi, kuni wõidurikka lõpuni. *Urge kurwastage, emad kodumaal, teie pojad on wahwad, teie wõite nende peale uhled olla.*

Ja kui nad langewad, siis ainult kui wahwad sõjamehed oma ifamaa ja lihes sellega meie suure Wenemaa eest! Tuul keerutab nende kalmuülingastele lund ja torm laulab neile tulewiku wõiduhünnust . . .

30. XII. 16.

Alex. Timm.

Kiri sõjapiirkonnast.

Kallid kodumaalased.

Terwitan kõiki südamest, eht küll ise praegusel minutil „puruhaige“ olen, ja soowin head uut aastat.

9. detsembril wiskas wanapagan, kes ju ammu minu peale pahane oli, poritükiga pahemast käest läbi, ja nii mõnufaste, et ma filmapilt lihes käega meelemärtsuse kaotasin. — Ja nüüd pean ma endise Austria linna laatsaretis hambaid kuitatama, kuni herrad arstid, kes käe mitmest kohast kätti lõikafid, mind ju nii tugewa arwawad olewat, et püha Wenemaa pinnale uut läenahla ja -sooni wõiwad kaswata-
tama saata.

Edaspidi jutustan kõigile pikalt ja laialt sellest ülihädemata juhtumiseft, nüüd aga pean wagane olema, nii kui Cesawi oinas peale paasapühi, sest käsi kistub nägemata jõul patjadesse.

Terwisi ka noortele naistele ja neudele! Pidage oma kallimaid meeles, — ka neil wõib wäga kergeste äpardus juhtuda, ja kannatada on walus — walus!!!

Saigemajas 23. 12. 16. Terwitades R. Kaasik.

Sõjameeste terwitused.

Tulelõinil wiibides soowiwad Eesti sõjamehed kodumaale head ja õnnelikku uut aastat: Arnold Mäng, Karl Koff, Karl Merija, Abo Päewa, August Dinas, Johann Anwelt.

Jooksupoisi direktoriks.

Richard Charley naljajutt.

Rõnelbats: igaüks on oma õnne sepp. Kui ma meelbe tuletan herra Werilehte, kes kolmkümmend aastat direktori asemil oli olnud, aga ise kunagi direktoriks ei saanud, õigugi et ta küll korralik, aus ja püüdja inimene oli, kes oma õnnele kolmkümmend aastat teed oli tasandanud, siis pean seda lauset küll ebaloomulikult pidama. Ma tahan teile jutustada, kudas inimene, kes laist ja kõigewähem ennast õnne pärast waewas ja muretjes, jarnaje karjeri tegi, mis ime-
tufewääriline. Et jeteledustest eemale hoida, siis pean ütlemat, et see asi teatri, loomamaja, wabrikute, kontorite ja ijaaransis gaaswabriku direktorise ei puutu. (Wastasel korral tuleksid kõik direktorid minu kallale, arwates ennast selleks, kelle kohta loote käib.)

Ma olin tol korral seal kontoris kirjutaja, kus Werileht direktori asemikult oli. Ühel päewal jäi Werileht õnnetuseks sel päewal haigeks, kui direktori koht wabaks sai. Tema teenistuse ajal olid siin juba kümme direktori olnud, aga teda ennast selleks kunagi ei tõstetud.

Järgmisel päewal kontori astudes nägin, et direktori asemiku kohta peal keegi kõhulas, täisõõnuid noorherra istus. Ma imestasin. Olets ta direktori kohta peal istunud, siis ei olets ma mitte imestanud. Oli weel warane aeg: meie olime ainukesed kontoris.

Et kudagi asja kohta selgusele jõuda, küsisin:

„Wabandage! . . . Dete wististe uus direktor? . . .
Tõhin ennast teile esitada? . . .“

Noormees tõstis laisalt oma pea minu poole ja ütles aeglaselt:

„Werileht joutas mind siia jooksupoisi.“

Ma imestasin. Harilikult on kontorites jooksupoisteks ikka nelja-wiiteistkümnend-aastased nälgunud wälumuse ja wäitje kasmuga põngerjad.

„Siis on sinu . . . teie koht seal,“ ja ma tähendasin ukse poole, mis kontori teenri tuppä wiis, kus harilikult jooksupoisi puhkapaik.

„Teie arwate siis, et ma . . . ülesse pean tõusma ja sinna minema,“ wenitas jooksupoisi.

„Kui teie ei soowi, et teid sinna kantakse . . .“

„Sellega oletfin ma rahul!“

Ma waitisin ja imestasin. Mis sugune julgus! Ta tegi nalja. Ta pidi küll direktor olema.

Kogusid juha kõik kontoritööniidid kottu. Kõik, kes tulid, esitasid endid aupakkult jooksupoisi. Kontoris walitses waitus, keegi ei julgenud uue direktori ees kõneleeda. Üirgas tõru. Algas teenistus.

„Jooksupoisi! . . . Kus on jooksupoisi? . . .“ hüüdis teistest waast kaaspäidaja.

„Siin!“ hüüdisin.

Kaaspäidaja tuli, waatas imestanult ringi ja siis minu otja. Ma tähendasin nooremehe peale. Et ta ennast mulle jooksupoisi esitas, tahtsin talle kättemaksta, olgu ta kes on. Kaaspäidaja lähenes nooremehele kõheledes.

„Kas sina . . . wa . . . wabandage . . . Teie olete jooksupoisi?“

„Mis?“ mõirgas noormees, nii et aknaklaasid wärisesid.

Kaaspäidaja wärises.

„Ma . . . ma . . . tahtfin saata . . . panta . . .“

„Saata? . . . Mind? . . . Misjaoaks? . . . Ei, sõber, mul on hea istudagi! Loodan, et teie mind oma saadetustega enam tülitama ei tule! . . . Winge ise!“

Kaaspäidaja kogeles weel midagi „wa . . . wa . . . wabandage“ taolist ja katjus, et minema sai.

Meie olime kõik ärewil. Kes ta on? Uus direktor? Mis mängu ta mängib?

Mõne aja pärast wõttis noormees kaskust paherossi. Ta pani selle juhu ja pööras kellegi kirjutaja poole.

„Olge head, lubage mulle tuld!“

Kuna ta ise istus ja ennast liigutadagi ei mõelnud, pidi küsitaw üles tõusma ja tema paherossi süütama.

"Sel inimesel on hea elu, kes wiitfib liigutaba, iseäranis joosta!" ütles jooksupois.

Jamus Werileht. Nähtawaste ei olnud ta weel täitsa paranenud. Et ta direktori kohta soowis, siis ei olnud tema ilmumist inestada. Ta jäi nooremehe otsa wahtima.

"Teie koht on seal," ütles ta natuke aja pärast ja näitas kõrwaltuppa.

"Kas ma teid segan?" oli aeglane wastus.

"Teie peate seni seal olema, kui teid kujukile saadetakse. . . Pealegi on see minu plats, kus istute. . ."

Noormees tõusis ohates püsti ja istus direktori platsi.

"Teie ütlete, et mind saadetakse. . . Siis pean ma ju ometi käima? . . ."

"Jeenesestki mõista, et teid palk-kastis ei saadeta," wastas Werileht.

Werileht korraldas midagi, andis mõnele kirjutajale juhatusi ja tuli siis ümbrituga nooremehe juure.

"Teie peate selle linnawalitajusele wiima," ütles ta.

"Müüjuse palawa ilmaga, kus keegi oimugi ei wiitfi liigutaba?"

"Mis narrus see on? Teie tulite jooksupoisiks. . . istustite alguses minu platsi, siis direktori platsi ja nüüd ei wiitfi oma kohuseid täita?"

Noormees muigas. Kontoriteenijad jostistajid. Nad tulid otjusele, et Werileht haige on; muidu ei oleks ta uue direktoriga nalja teinud.

"Kui minul kohuseid on, siis ei pea ma ometi teie kohuseid täitma. . . Teie kirjutajate kirja, siis on ka teie kohus teha kohale wiia. . . Minul oli nõu istuda ja nüüd on minu kohus istuda. . ."

Werileht lahutas ja punastas.

"See on häbematus!" karjus ta. "Teie käisite ise mind palumas, et teid siia jooksupoisiks wõdetaks ja nüüd tahate direktoriks saada. . . Wälja siit?"

Kontoriteenijad jooksid Werilehe ümber, teha rahustades. Nüüd olid nemad selgusel: noormees ei ole keegi muu kui direktor. Mõis oleks Werileht muidu wihastanud ja mõistuse kaotanud? Ta tahtis ise direktoriks saada — ja nähes nüüd oma lootustes jällegi petetud, läks ta mõistust segi.

Werileht saadeti koju.

Direktori laualt tõusis tuuletõmbuse läbi paberileht lendu. Ta ei liigutanud selle ülestõstmiseks. Ta pidi ikka direktor olema, muidu oleks ta selle üles tõstnud.

Direktor oli oma ninarätku oma asemiku lauale unustanud. Ta palus seda omaale anda. Poleks ta direktor olnud, ta oleks ise järele käinud.

Kasjapidaja tuli minu juure, üleni higine. Nähtawaste oli ta pila tee ära käinud. Ta jostistas:

"Mul on arwe, kus direktori käekiri all peab olema. . ."

Ma ei julge direktori juure minna. . . ma palun teid. . . olge nii lahke, las ta kirjutab alla!"

Ma wastasin waljult:

"See noormees ei ole ju kellegi direktor. . . parem saadame teid direktori asemiku juure, küll tema kirjutab. . ."

Mis teie arwate, mis nüüd sündis? Noormees kargas kui wälk ismelt ja jooksis minn juure.

"Kus on allkirja tarwis?"

Enne kui toibusime, oli allkiri kirjutatud. Nüüd alles hakkasin uskuma, et direktor meie ees on.

Ja noorestimehest saigi meie direktor. Ta ei teinud muud kui istus, andis käskusi ja jällegi istus. Minult sel korral kui palka makseti, jooksis ta, et esimene olla.

Ta sai minu sõbraks. Minult minule tunnistas ta kord järgmist:

"Et direktoriks sain, pean üksnes teile tänulik olema. Ma sain kõigist kohast laisklemise pärast lahti ja nii ei jäänud mul muud üle, kui teile jooksupoisiks tulla. Et minul elus ikka käimine, jooksmine ja töö wasti on olnud, sellepärast otjustasin ma ise sel korral, kui mind direktori asemiku juure saata tahtsite, oma nime alla kirjutada. Ja see oligi minu kõige suurem töö selleks, et direktoriks saada."

Üliõpilane ja tema algupärane onu.

X. jaama ülem tuleb linna ja saab oma onupojaga kohwimajas ootamata kokku.

"Tere, onu!" hüüab see. "Mis, sa oled ikka wäikeses X. raudtee jaamas jaamalematks?"

"Jah, ikka endisel kohal."

"Müüjuses ütsitus kohas ja linnast hoopis laugel. Sul on seal wististe õige igaw?"

"Hoopis selle wastu, igawust ei tunne ma sugugi. Enamaste iga nädal juhtub midagi allatawat: juba jääb keegi rongi alla, juba põrlawad sõidud kokku — ühe sõnaga, lõbu on laialt."

— II.

"Nüüd alles mõistfin, miks ta tõusis: ta oli laisk. Ma mina otjustasin laisklema hakata.

Sellest selgub: Ei maksa õnne sepp olla, waid las teised toowad meile õnne. Suurte ettevõtete juhatajad ja omanikud on kõik selle läbi rikkaks ja õnnelikuks saanud, et teised neile selleks teed tasandawad.

Arge mõtelge aga, et see gaaswabritu direktori kohta. Täib. Sain ise peale seda sündmust sinna direktori abiks.

Puhtalt hoitud „Meie Matsi“ 125. sõjanumveid wahetatatse toimetuses ümber ehk ostate talse tagasi.

Rahwa tähtraamat 1917. aasta jaoks. Kõige kasulikum ja tulusam tähtraamat maa- ja linnarahwale. Hind 10 kop.

„Teaduse“ tähtraamat 1917 a jaoks.

Wiksalt rohkeste õpetilika juhatusi. Hind 30 kop. Saada igas raamatukaupluses. Pealadu „Teadus“ Tallinnas.

Meie Matsi järgmine (127.) sõjanummer ilmub 21. jaanuaril.

Meie noored, kuid warased.

"Kus sa, Villt, nüüd igapäev nii kawakindlalt läid?"
 "Käin Ingliskeele kursustel. Etal on juba Englise meremees peigmeheks ja ta soowitab selle sõpra minule."
 "Noh, see on minu meelet ajajarakamine! Seni kui sa Ingliskeele ära oled õppinud, saad eht omale jaa-panlase peigmeheks."

Tähelpanemiseväärt onu.

Art. Awertshenko.

Wõib olla, et teie kõik wäga imestate, kui kuulete, et minu onu wäga tähtis mees on.

Sema mundrit on nii rohkeste kuldrandusi, et kui selle watta wiskata ja läbitupataks, siis selle wahuga kõige-suurema kiriku kupli wõits ülekulata.

Tähelpanemiseväärt onu.

Kuid, seltskonnas on minul tema pärast siiski pisut häbi, ja temal minu pärast.

Ja kui ta lord mind nimepidi nimetas, palusin ma:

"Ei, onu, nimetage mind parem onupojaks."

"Aha," naeratas ta. "Sahad teiste ees rõhutada, et meie sugulased oleme?"

"Mitte seda, onu. Waid lihtsalt, kui teie mind nimepidi nimetate, arwawad kõik teid minu sõbra olewat. Minu meelet on aga parem, et kõik teadsid, et teie minu sugulane olete."

"Aga mis pärast siis, sa naljahammas?"

"Äsna lihtsalt: sõpru ja tuttawaid meie walime ja oleme sellepärast teiste ees nende eest wastutawad, sugulase eest ei ole ma aga juba kellegi ees süüdlane; see ei olene minu ära, waid on jumalast. Seal ei ole juba midagi parata."

Sa naeratas hapukalt.

"Nähtawaste olen ma sinule häbits?"

"Onuke! Juutidel on wiisiks küsimuse peale küsimusega wastata. Sahaksin ta mina seda wiisi tarwitada."

"Noh?"

"Onuke! Seie saate kolmkümmend kuus tuhat aastast palka?"

"No jah."

"Kui teie selle ameti peale saite, ei olnud teil, nii ütelda, punast penni?"

"Wõni rubla itta oli."

"Nõndaks. Ametis olete kolm aastat. Kui teie aastas ka kõigest kolmtuhat elamise peale aratulutate — siiski peaks teil ainult sadatuhat järel olema."

"Noh, koerapöeg . . . — kõnele edasi."

"Mis sugusel kombel õfite teie tänawu mõisa kahel-sasaja tuhande eest?"

"Arwad sa eht, et ma warastasin?"

"Hoidku mind Jumal. Ma tean muidugi, et miljonid teie käest läbi käiwad, kuid . . . hoidku mind Jumal halwa mõtlemast. Ma ainult ei mõista."

Onu ohtas ja waatas minu peale põigliku taastund-musega.

"Searaswa oled näinud?"

"Isegi sõnnud."

"Noh, waat. Kui sa kümme-kond inimest ritta sead ja esimesele naela raswa kätte annad, selleks, et see teisele edasi annaks, teine kolmandale ja nõnda edasi, mis siis fattub wiimasele kätte?"

"Selge, nael raswa."

"Subli. See ama nael raswa. Aga mis sugused on käd neil kümnel inimesel?"

"Raswased."

"Noh. waata. Õpeta teid, lollisi."

* * *

Tähelpanemiseväärt onu. Siilgab kui päite. Kuid minule on siiski wastik, kui ta mind nimepidi nimetab.

Onupoeg — see on teine asi.

See — on Jumalast.

Ei saa enam aru.

Proua: "Kuule, Viisi, kes sul jälle kõõgis on?"

Lüdrut: "See — see on minu wend!"

Proua: "Waletad, Viisi, sinu wend on prii inimene, aga see on soldat!"

Lüdrut: "Nüüd on ju kõik lipu alla kutsutud: iga prii inimene on nüüd soldat." —II.

Ei talista.

Keegi wõeras, kes esimest lorda Tallinna tulnud, küsib ühelt wastutulejalt:

"Wabandage, et ma teid tillitan. Ma tahaksin heamee-lega Narwamaantele minna."

"Olge nõnda lahle, wõite minna, teie ei tillita mind sugugi," wastab see. —II.

Muusikataupluses.

Dijja: "Mis maksab see klaweri noot?"

Müüja: "60 kopikat."

Dijja: "Andke midagi paremat, minu tittar mängib juba rublalisi nootisi." —II.

Pubru suus.

Kellegi nooremehe kohta, kes wäga lohakalt ja arusaamataalt rääkis, tähendas keegi naljahammas:

"Sema ei sure italgil nalga."

"Mispärast mitte?" küsiti temalt.

"Temal on ju igawene pubru suus." —II.

Mõtlemiseväärt.

A.: "Lubage minul teile õnne soowida, ma kuulen teil on jälle poeg olnud."

B.: "Kõigewigemam Jumal, wõite teie siis seda kuni oma majani kuulda?"

Kübarakaupluses.

Daam: "See on siis see uus mood? See ei ole sugugi minu näo järele!"

Müüja nanna (kõwtiselt): "Siis tehke omale ometi üks teine nägu!"

Läbar.

Rüüaline: „Armuline proua, teie abielu on tõeste eestujulik!“

Proua: „Jah, meie pulmabest saabit on ta ikka nii olnud.“

Rüüaline: „Kui kaua olete teie siis juba abielus?“

Proua: „Saab maikuuks kuus aastat juba.“

Wäike Karl: „Aga mamma, kuidas see siis tuleb, et mina juba kahelja aastane olen?“

Protest.

„A peate laulma, preili, pagana päralt, A ja veel lord A!“

„Aga kapellmeister, mina ei ole ometi mitte väike laps!“

Kaardipanija juures.

„Mis, abielus olete juba ja lapsed on ka ja üks maja-õber on teil ka? Ja, mis soovite siis nüüd veel teada?“

Ikka teenistuses.

Proua: (peale selle, kui ta oma mehele, telegrafiametnikule, õige pika epistli pidanud): „Aga, ma usun, ja ei kuulatagi, mis ma sulle räägin. Kus kohas ja oma mõttega jälle oled?“

Mees: „Ma arvan praegu kolku, et sinu kõne 575 rubla 50 kopikut maksab, kui ma selle Schweitzi peatsin telegraferima!“

Lantsupidul.

„Minu preili, olete juba Bõhjameres sõitnud?“

„Ei. Aga teie muidugi olete?“

„Ka mitte!“

„Ah, kui huwitaw!“

Wiimane abinõu.

„Maalimist, laulmist, mängimist, kõike oled ja õppinud ja ikka ei saa ja veel mehele. Noh! katsume veel pabericoofidega õnne, ja kui siis see kõik ei aita, pead ja — masseerijaks hakama!“

Tähelpanemiseväärt elstus.

„Mõtelge ometi, minu mees on nii hirmus unustaja, ikka võtab ta oma läbara asemel võera!“

„Ja minu oma on veel hullem, tema ei saa vahet teha minu ja minu toatüdruku vahel.“

„Näeb siin seda hirmsat werewalamist. On see kellegi asi. Tead sa, mis suguse riistapuu ma Willemile, selle sõja algatajale, uueks aastaks soovitatfin?“

„Noh?“

„Kats püstipuud ja üks põikpuu.“

„Ja see oleks?“

„Kõige otsem tee temale Franz Josefi juure!“

Toimetusele saadetud raamatud.

Edasi 1917. J. Dikienbachi toimetusel Tallinnas ilmuv X „Edasi“ album ühes 1917. aasta kalendariumiga. Piltidega. 63 lht., hind 30 kop.

Gewa III. Naisterahwa kalender 1917. aastaks. „Mõtte“ kirjastus Tallinnas. Lisaks: Emile Jola, Lormiioots vesti peale. Piltidega. 78 lht., hind 35 kop.

Räästaalused. Gessaare Abdu algupäraseid uudisjutud: Wiimane paul, Kalal, üle mädafoe ja Kaudtee ääres. „Mõtte“ kirjastus Tallinnas. 168 lht., hind 1 r. 75 t.

Piltidega ilustatud ajakirja

Meie Matsi

tellimiste vastuvõtmine
1917 a. peale on avatud.

Sõja algusest peale „Leaduse“ kirjastusel ilmudes on „Meie Mats“ laialdastes ringkondades ruttu armsaks saanud ja omale tuhandeid uusi lugejaid juure võitnud, sellega kõigeloetavamats ajakirjats Cestis tõusnud.

Meie Matsi siuts on ilusad põnewad romanid; Cesti sõjameeste kirjeldused sõjavälja elust, nende pildid ja luulerused; Cesti kirjanikkude algupäraseid töid; lähemad uudisjutud ja segasõnumid sõjapäriku. Sõja ajal kuulmata kõrgeks kerkinud hindabest hoolimata ilmub igas numbris rohkestes päewasilmumuste kohaseid pilta kodu- ja väljamaalt.

Selle tõffe sissu kõrwal lõbustab Meie Mats oma suhkruta, lihata ja küttepuudeta jäänud lugejaid endist wiisi, neile jõudumööda oma pilgete ja muigamistega, tähtsusega tarbeainete puudust tajuda püüdes.

Meie Mats räägib arusaadawalt rahwameeles ja teeb nalja rahwameeles!

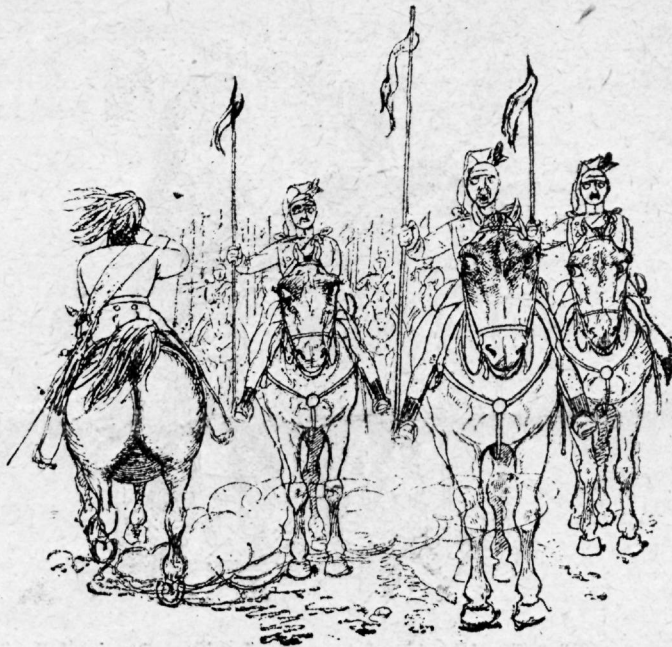
Tellimise hind kättesaamistega: aastas 5 r. 50 t., 6 kuu eest 3 r., 3 kuu eest 1 r. 60 t. Toimetusest ise ära viies: aastas 4 r. 50 t., 6 kuu eest 2 r. 30 t., 3 kuu eest 1 r. 30 t. Üksiku numri hind 15 kop.

Broowinnurid 15-kopikalise margi eest.

Tellimist võetakse vastu: Tallinnas, Leaduse raamatukaupluses Harju ja Rüütli uul. nurgal nr. 46/15. Teistes linnades ja maal: kõigis raamatukauplustes.

Kirjalik tellimise aadress välisistele tellijatele: г. Ревель, редакция журнала „Мейе Матс“. („Meie Matsi“ toimetus, Tallinnas).

Tellimistega palume rutata, et lehtede saatmises vahet ei tuleks!

Saksa kõigeldõrgem distsiplin: „filmad paremalepoole!”

Dige direktor.

„Ma imestan, kudas teie selle mehe draühijuse direktoriks wõisite walida! Tal ei ole ju mingisugust kooliharidust ja oskab waewalt kirjutada!”

„Mis jaoks tal kooliharidust tarwis on? Ta kirjutab paberitele ainult oma nime alla.”

„Ahaa!”

— II.

Arsti juures.

Keegi pöibiküla naine, klooaga ranna lähedalt, tuleb arsti juure. Arsti ei ole kodu. Arsti abitaasa tuleb naisele uffe peal wastu.

„Mis teil tarwis on?”

„Tulin waatama, kas tohtriherraga kokku wõiks saada?”

„Ei ole kodu, sõitis haige juure.”

„Ma tahtsin temaga just häda pärast rääkida. Kas ma wõin niikaua oodata, kuni ta tagasi tuleb?”

„Dige nõnda lahte, olge head, wõlke istet.”

„Arge pange pahaks, kui küsin, kas olete tohtriherra mamma?”

„Ei, ma olen tema proua.”

„Sooh — wõi proua! Kas olete juba ammu mehel?”

„Juba üheksa aastat.”

„Üheksa aastat?”

„Jah, üheksa.”

„Kui palju teil juba lapsi on?”

„Kul ei ole lapsi.”

„Mis? Mitte ühtki last?”

„Ei ole.”

(Naine tõuseb üles). „Sumalaga! Ma hakkas siis parem tohe minema.”

„Alga teie tahtsite ju tohtriherrat oodata.”

„Tema ei wõi mind aidata.”

„Kuda teie seda teate?”

„Sellepärast, et ma selle sama asja pärast abi tulin otsima, sest ma olen ka juba kuus aastat naine, aga ei ole veel last saanud. Kui aga tohtriherra teile niisugust rohtu ei anna, et lapsi saaksite, mis wõib ta siis mind aidata. Sumalaga!”

— II.

Katsteistkümmed hälli.

Kellegi taluperemehe noor naine sai nõdal peale pulmi õnnelikult esimese pojaga maha. Mees sõitis tohe järqmisel päewal linna ja ostis seal katsteistkümmed hälli. Tagasiidudel tuli tale tee peal tutaw taluperemees naabritulast wastu, kes talt pärima hakkas, mis pärast ta linna sõitnud.

„Õstsin katsteistkümmed hälli.”

„Mispärast siis nõnda palju?”

„Jah, waata, warsti tuleb tööaeg, ei ole aega igal tuul linna sõita, kui mu naine aastas katsteistkümmed last imale toob.”

— II.

Bildinäitusel Kanutgilbe saalis.

Adwokat Koppel. „Mispärast teie oma pilbid luuendi peale maalite?”

Kunstnik Pinsel. „Aga mille peale pean ma siis maalima?”

Adwokat Koppel. „Mõtlege ometi, kui palju luuendit ilma asjata ära raiwatate ja kui palju waeleid inimesi praegusel elutalil ajal ilma särgita peawad olema!”

— II.

Rupukas podrätšil.

Keegi uudishimuline: „Teil on ainult ühe tooga forter. Kuda teie endid oma juure perega sinna ära mahutate?”

Podrätšil: „Dige lihtsalt. Naine ja tütar magawad laua peal, kaks pisemat last riitetakapis, kõige wäiksem ripub lae all korwis, wanem poeg magab kohwi peal, tüdruk plüüda peal. Ma ise magan toolide peal. Waba toha laua all üürisn neljale Cesti teatri näitlejale, matšarwad mulle just niipalju, kui ma ise forteri eest matšan. Kas näete, et tuhanderubalise igakuulise sissetulekuga wõib nüüd sel elutalil ajal dige hästi läbi saada, kui sul aga piutli ettewõtmisewaimu on.”

— II.

Kuda adwokat Sabakunb ringkonnakohtus liht matseklaska estmeest, keda raharaiskamises süüdistati, taitses.

„Herrad kohtunikud! See mees ei ole waras, ei ole rööwel — ei, tema on perelonnaisa. Ta wõis seda raha küll oma kasuks tarwitada, aga kas ta seda warastas — ei! Kas wõib seda wargujeks nimetada, kui keegi rändaja, keda hirmus janu piinab, ühest kaewust mööda minnes, selle kaewu weega oma janu kustutab? Ei ialgi! Jah, ei ialgi! Mis tegi minu kaitsealune? Enne kui koebeluse süütegu arutamise alla wõtta, waatame teda ennaast lähemalt kui juridilist isikut. Kes on minu kaitsealune, keda raharaiskamises süüdistatakse? Ta on rändaja, keda hirmus janu piinas. Mis on kassa? Kassa — see on kaew. Kujutage omale ette, herrad kohtunikud, et kassas raha asemel wesi on. Nii siis — kassa on kaew, aga koebelune on üksil rändaja. Nüüd — tuleb rändaja, janu, hirmus janu piinab teda ja halastamata surm seisab tal silmade ees. Atsijelt näeb ta kaewu. On üsna loomulik, et ta sellest nüüd wett wõttis ja oma janu kustutas. Kas ei teinud sedasama minu kaitsealune? Ta nägi wett, hirmus janu piinas teda, see tähendab, tema perelond oli suures puuduses; kaew ei olnud lufus — ta wõttis ja kustutas oma janu. Mõtlege järele, herrad kohtunikud! Ta läts hirmsa januga kaewust mööda ja wõttis sellest wett — see on terve tema kuritegu. Ma loodan, et herrad kohtunikud, minu kaitsealuse süütegu tunnistawad!”

— II.

N. B. Üksikute numrite ostjaid palume lahteste tähele panna, et neile ostmisel mõnda teist „Meie Matsi” nime- ja kujulist lehte meie lehe asemel kätte ei pistetaks.